DUNĀREA DE JOS

CONSILIUL JUDETULUI GALATI ● CENTRUL CULTURAL DUNAREA DE JOS

Nr. 138 august 2013

Suflet către Suflet!

FESTIVALUL MUZICII DE FANFARĂ “Iosif Ivanovici”

2013

8-10
august

Ultima oră: imagine de la conferința de presă ce a avut loc în ziua de 7 august în Parcul Rizer. De la stânga la dreapta: Marin Boroghină, dirijorul Fanfarei Valurile Dunării şi Sergiu Dumitrescu, managerul CCDJ.

DESPRE DIVERTISMENT, CU SERIOZITATE

Pitorescul nostru oraş beneficiază, o dată în plus, de un Festival Internaţional de Fanfare, producţie artistică de anvergură ce cuprinde o serie de reprezentaţii cu tentă de excepţionalitate, de real interes estetic. La Galaţi există, într-adevăr, mai multe manifestări muzicale internaţionale, însă implicarea Centrului Cultural ,,Dunărea de Jos'', prin organizarea Festivalurilor Internaţionale de Film, Fanfare şi Folclor, aduce un plus de imagine oraşului de la Dunăre.

Cu sprijinul Consiliului Judeţului Galaţi, Centrul Cultural ,,Dunărea de Jos'', graţie unui management competent al resurselor, face posibilă (între două festivaluri) organizarea şi desfăşurarea ediţiei a-IX-a a Festivalului International de Fanfare în perioada 08-10 August 2013. Cu o strategie culturală temeinică şi măsuri adecvate, Centrul Cultural ,,Dunărea de Jos'' pune cu precădere în prim plan modalităţile de comunicare ale creaţiilor artistice originale neviciate de industria kitsch-ului, făcându-le cunoscute ca materializări ale experienţei şi esenţei noastre, oferind astfel oportunitatea publicului să poată înfăptui el însuşi selecţiile, judecăţile estetice.

Încercând o definire a festivalului de fanfare, observăm cu uşurinţă că muzica de promenadă şi divertisment, ca şi reprezentări subiacente, adună la un loc jazz-ul, estrada, opereta, dansul, dar şi momentele de foclor autentic; *stricto sensu*, noţiunea de divertisment, venită din limba franceză, se referă la o compoziţie cu caracter distractiv, fie vocală sau instrumentală; opusurile lirice, epice, amuzante, în general create pentru a provoca delectarea, bucuria, încântarea prin cântare, răspund nevoii de destindere, dar şi unei necesităţi de a conferi existenţei un temei palpabil, tonifiant.

Aşadar, putem afirma că esenţa muzicii de divertisment se regăseşte în fascinaţia imediatului, în necesitatea comunicării spontane şi directe într-o formă sinceră, nesofisticată. Întrebat despre raportul muzică uşoară-muzică grea (clasică) George Enescu, neasociindu-le, (absolut corect) observa că ,,în practică ar trebui operat cu alte concepte de sorginte axiologică, respectiv muzică bună şi muzică proastă'' şi se declara, spre exemplificare, un mare admirator al valsurilor lui Strauss.

Ediţia a-IX-a a Festivalului Internaţional de Fanfare – Galaţi 2013 reuneşte fanfare profesioniste, fanfare populare, dar şi de copii şi tineret din Turcia, Rep. Moldova, Iaşi, Câmpia Turzii, Sighişoara, Piteşti, Giurgiu, Constanţa şi Galaţi.

Repertoriul cuprinde opusuri semnate de Iosif Ivanovici, Tiberiu Brediceanu, George Grigoriu, Jolt Kerestely, George Enescu, dar şi muzică populară şi ritmuri cu specificul zonelor geografice româneşti, europene şi orientale.

Ca şi ediţiile precedente, ediţia a-IX-a a Festivalul Internaţional de Fanfare ,,Iosif Ivanovici'', aduce un omagiu compozitorului român, dar şi muzicii de fanfară şi muzicienilor care, prin măestria lor vocaţională, transmit, din suflet către suflet, marelui public bucuriile muzicii.

Marin Boroghină

INCEPE
FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE FOLCLOR

„DOINA COVURLUIULUI”
ediția a VIII – a, 15 – 18 august 2013
GALAȚI, ROMÂNIA

Şi anul acesta, ca de fiecare an începând cu 2006, Centrul Cultural “Dunărea de Jos” al Consiliului Județului Galați organizeaza Festivalul Internațional de Folclor “Doina Covurluiului, ediția a VIII – a.

De la prima ediție şi până în prezent, an de an, acest festival a crescut, a luat amploare, a devenit tot mai cunoscut, căpătând în acelaşi timp experiență şi prestigiu.

Acest festival este cu adevărat internațional, deoarece la acest important eveniment cultural au participat, începand cu prima ediție şi până în prezent, o mulțime de ansambluri folclorice din diferite țări ale lumii, spectatorii gălățeni având ocazia să urmărească “pe viu” frumusețea cântecelor şi dansurilor populare interpretate de artişti din Republica Moldova, Bulgaria, Italia, Croația, Rusia, Ucraina, Georgia, Polonia, Macedonia, Turcia etc.

Începand cu anul 2011, Festivalul Internațional de Folclor “Doina Covurluiului” este membru CIOFF (Consiliul Internațional al Organizațiilor de Festivaluri Folclorice) şi este inclus în calendarul evenimentelor organizate sub egida acestui for cultural internațional. În urma aderării la CIOFF, Centrul Cultural “Dunărea de Jos” beneficiaza de ajutor calificat în vederea organizarii unui festival de talie internațională.

Festivalul se desfasoară sub formă de concurs, performanța artiştilor, frumusețea costumelor, tradițiile şi obiceiurile populare fiind apreciate de un juriu format din personalități marcante în domeniul culturii.

Şi anul acesta publicul gălățean va avea parte de seri frumoase în compania grupurilor artistice: “Elena” - Bulgaria, “Gusad” - Cipru de Nord, “Fen Bladi” - Algeria, “Kablovi” - Serbia, “Budo Tomovic” - Muntenegru, “Ioakim Lioulias” - Grecia, “Veselia” - Republica Moldova, “Mindia” - Georgia, “Bystrina” - Slovacia.

În plus, în fiecare seară vor fi recitaluri cu artişti consacrați ai muzicii populare româneşti:

-Ansamblul Folcloric “Doina Covurluiului” din Galați; -”Lăutarii” din Chişinau; - Gelu Voicu şi taraful “Lăutarii din Teleorman”; -Mioara Velicu; -Nicolae Glib; -Ion Palade; - Maria Ionescu Căpitănescu

În zilele de 15, 16, 17, si 18 august 2013, începând cu orele 19.00, gălățenii dornici de folclor românesc şi de pe alte meleaguri, sunt aşteptați în parcul Rizer la sărbătoarea cântecului, dansului şi costumului popular.

Ion Chiciuc

Foto: N.Sburlan

PROGRAMUL FESTIVALULUI INTERNAȚIONAL DE FOLCLOR „DOINA COVURLUIULUI”

Ediția a VIII – a, 15 – 18.08.2013

GALAȚI, ROMÂNIA

JOI – 15.08.2013 – PARC RIZER

19.00 – 20.00 – Deschiderea oficială a Festivalului

20.00 – 20.45 – Ansamblul Folcloric „GUSAD” - Cipru de Nord

20.45 – 21.30 - Ansamblul Folcloric „KABLOVI” - Serbia

21.30 – 23.00 - Recital - Orchestra „LĂUTARII”

VINERI – 16.08.2013 – PARC RIZER

19.00 - 19.45 – Ansamblul Folcloric „BYSTRINA” - Slovacia

19.45 – 20.30 – Ansamblul Folcloric „MINDIA” – Georgia

20.30 - 21.15 - Ansamblul Folcloric „BUDO TOMOVIC” – Muntenegru

21.15 – 23.00 - Recital - Ansamblul Folcloric „DOINA COVURLUIULUI”

Invitată în spectacol – Mioara Velicu

SÂMBĂTĂ – 17.08.2013 – PARC RIZER

19.00 – 19.45 – Ansamblul Folcloric „ELENA” – Bulgaria

19.45 – 20.30 – Ansamblul Folcloric „VESELIA” Republica Moldova

20.30 – 21.15 – Ansamblul Folcloric „FEN BLADI”– Algeria

21.15 – 22.00 – Ansamblul Folcloric „IOAKIM LIOULIAS” – Grecia

22.00 – 23.00 - Recital – Cristian Pomohaci

DUMINICĂ – 18.08.2013 – PARC RIZER

19.00 – 20.00 – Festivitatea de premiere a ansamblurilor

20.00 – 22.00 – Spectacol – Gala laureaților

22.00 – 23.00 - Recital – Gelu Voicu şi taraful său.

Urmează:

Festivalul Future Movie.... s-a încheiat!

Palmaresul celei de-a patra ediţii a Festivalului de Film Digital şi al Efectelor Vizuale

FUTURE MOVIE GALAŢI 2013

S-a încheiat cea de-a patra ediţie a Festivalului şi concursului de film digital şi al efectelor vizuale Future Movie, Galaţi 2013, desfăşurat între 31 iulie şi 4 august. Din juriu au făcut parte actorul Eusebiu Ştefănescu, preşedinte, sculptorul şi directorul Centrului Cultural Dunărea de Jos Sergiu Dumitrescu, actriţa şi poeta Ioana Crăciunescu, poetul Dan Mircea Cipariu, profesorul şi cineastul Florin Toader, scriitorul Titus Suciu, Cristi Mortu de la Casa de Cultură a Studenţilor Galaţi şi scriitorul A.G.Secară.

Marele Premiu a revenit peliculei „Daedalus" de Florin Flopea şi Marian Dan Călugăru; Premiul pentru regie: „Ceasul rău, pisica neagră" de Letiţia Roşculeţ. Premiul pentru scenariu: „Tremurul liniştii" de Iulian Ivan şi Lari Gligor. Premiul pentru imagine: „Downhill" de Georgiana Tănase. Premiul pentru cel mai bun documentar: „Am fost la cinema Paradiso" de Lucian Stan. Premiul special pentru ecranizare: „Timp de verde la drum de seară" de Andrei Goci, după nuvela „La ţigănci" de Mircea Eliade. Premiul special al juriului: „Cântec de leagăn" de Cerasela Cilibon. Premiul special al „Fundaţiei Ioana Crăciunescu - URGENT" pentru umanitatea şi profunzimea subiectului filmului „Aripi frânte" de Gabriel Boholţ (foto: S. Ujauca)

„Există undeva o lumină care ne face aproape invizibili”

Florina Zaharia în dialog cu *Iubitafizica* - interviu cu scriitorul Iulian Tănase

Iulian Tănase s-a născut pe 3 septembrie 1973 la Moineşti, Bacău. A fost redactor la Academia Cațavencu (1997 - 2010) şi la revista Kamikaze (2010 - 2011). A publicat următoarele volume: *Îngerotica* (1999), *Poeme pentru orice eventualitate* (2000), *Iubitafizica* (2002, 2003), *Sora exactă* (2003), *Ochiul exploziv* (2006), *Trusa instalatorului de umbre* (2006, împreună cu Dan Stanciu), *Abisa* (2007), *Adora* (2009), *Cucamonga* (2011), *Oase migratoare* (2011).
A participat ca visiting writer la programul International Writers Workshop, Hong Kong (2008) şi cu lucrări la London International Festival of Surrealism (2007, 2008). Este prezent cu texte în reviste şi antologii din România, Germania, Austria, Anglia, Hong Kong, Cehia, Statele Unite şi Slovenia.

1. „Atât de mult te-am inventat, în fel şi chip te-am inventat, încât, în cele din urmă, tu chiar ai apărut”. Cum, când şi de ce a fost inventată „Iubitafizica”? Cât a fost Imaginație, cât a fost Vis şi câtă Realitate ai lăsat să intre în această carte?

Am tot povestit în ultima vreme despre cum a apărut această carte şi nu am nici o dificultate să mai povestesc o dată. La început a fost cuvîntul *iubitafizica,* pe care l-am derivat, într-un act spontan de *Sprachspiele,* din cuvîntul *patafizica*. S-a întîmplat prin 1999-2000, pe vremea cînd eram în armată. Am descoperit în biblioteca unității o carte în care se făcea vorbire despre patafizica lui Alfred Jarry *(patafizica este ştiința soluțiilor imaginare, a particularului şi a legilor ce guvernează excepțiile)* şi, uniformizat pînă la anihilarizare, deposedat de barbă şi de viață personală, chiar nu aveam vreun motiv să mă simt excepțional. Pentru a face față acelei recluziuni, nu aveam la dispoziție decît soluții imaginare. Iubitafizica, am simțit încă de la început, era un cuvînt fertil, o sămînță care, îngropată în solul imaginației, poate să încolțească şi să dea rod. Şi exact asta s-a şi întîmplat în cele din urmă. N-aş şti să spun cu exactitate în ce proporție au intrat în carte imaginația, visul şi realitatea, ştiu doar că nu e cu mult mai multă imaginație decît viață. Vise, la propriu, nu sînt multe, însă visele şi-au luat partea leului într-o altă carte de-a mea, *Abisa* (2007). Habar n-am să răspund la întrebarea de ce a fost inventată *Iubitafizica,* după cum n-aş şti să spun pentru care motiv m-au inventat părinții mei.

2. Ce au în comun cele 19 iubite de la A(dora) la Z(enobia) şi cum au ajuns ele să îşi spună povestea în sufletul tău?

Cele nouăsprezece iubite imaginare din *Iubitafizica* mă au în comun pe mine. De fapt, sînt douăzeci, dacă o pun la socoteală şi pe Otra Bruja, care nu apare în prima ediție a cărții, fiind adăugată ulterior. În realitate, nu toate aceste iubite sînt, de fapt, imaginare, deşi unele – ca Lolita sau Greta Garbo – sînt numai şi numai imaginare. Să zicem că, pînă să mă apuc de scris *Iubitafizica,* trăisem şi visasem suficient de mult, încît să pot transcrie ceea ce memoria afectivă adunase fie din viață, fie din cărți sau filme. Am fost pentru ele un medium bun, probabil, de vreme ce s-au lăsat transcrise de mîna mea, la fel cum şi ele au fost pentru mine o foarte bună sursă de poezie.

Tricou realizat de Ioana Tãnase

3. Ai reuşit să fotografiezi „un anume gând – nu tâmplele ori fruntea/ o anumită bătaie a inimii.../ o privire anume, nu ochii" aşa cum te rugase Alejandra? Ai putea să detaliezi sau să arăți această fotografie, ar putea fi văzută şi de altcineva?

Nu prea aş putea să detaliez pentru că ar însemna să cad în plasa explicației, dar o fotografie de genul ăsta chiar există. Am povestit într-un paragraf din capitolul Otra Bruja despre această fotografie, în care se vede o fată care doarme, doar că, atunci cînd eu o fotografiam, ea mă visa pe mine. Sînt tulburat de fiecare dată cînd mă gîndesc la această întîmplare, să fotografiezi pe cineva în timp ce te visează este exact ce se spune în poemul Alejandra. Însă fotografia asta am făcut-o la vreo patru-cinci ani după ce am scris poemul. Capitolul Otra Bruja nu apare în ediția din 2002 pentru simplul motiv că l-am scris în 2005.

4. Care sunt legile imaginației pe care le impune „manualul Iubitafizica"? Pe care dintre ele le respectă Iulian Tănase?

Probabil că libertatea este singura lege a imaginației care ar trebui luată în seamă. A fi organizat după legile imaginației, cum spune Brauner, înseamnă, cred, a privilegia imprevizibilul, insolitul, miraculosul. Cînd ajungi să trăieşti poezia pe care o scrii şi să scrii poezia pe care o trăieşti, ceea ce nu se întîmplă totuşi foarte des, se cheamă că ai ajuns, ca poet, pe drumul cel bun. *Iubitafizica* nu impune nici un fel de legi, doar propune un anumit mod de a vedea lucrurile.

5. Aş vrea să vorbeşti puțin despre colaborarea / relația ta cu Ioana, cea care îți plimbă cuvintele pe pânză şi mai departe. Cum te simți atunci când versurile tale sunt purtate de diferite ființe, necunoscute, pe tricouri, rochițe, pânze care vorbesc despre ceea ce ai simțit (scris) tu. Cu Ioana, poemele tale părăsesc pagina, devin mai vii şi nu mai sunt doar cuvinte…

A fost ideea Ioanei de a face tricouri cu versuri de-ale mele, tot ea a inventat şi conceptul de *poetry-shirt,* aşa că meritul meu, pe acest plan, este nul. Mi-au plăcut foarte mult primele tricouri pe care le-a făcut şi am încurajat-o să continue. Şi a continuat. Nu i-am cerut drepturi de autor pentru textele pe care mi le-a folosit. De altfel, prima serie de *poetry-shirts* a fost făcută cu texte din volumul *Adora* (2009), o carte de poeme pe care am scris-o pentru ea şi care îi aparține în aceeaşi măsură în care îmi aparține şi mie. Sigur că mă simt bine cînd ştiu sau chiar cînd văd că poezia mea ajunge să fie luată la purtare, pe tricouri sau rochii, sînt un poet norocos. Ioana mi-a făcut şi mie cîteva tricouri de genul ăsta, rochii încă nu m-am hotărît să port, şi pot să îți spun

că tricourile astea sînt destul de hipnotice. Într-o zi eram în metrou şi purtam un tricou cu textul: „Există undeva o lumină care ne face aproape invizibili”. Vagonul în care mă aflam era plin de oameni, stăteam în picioare în faţa unui şir de persoane aşezate pe scaune, nişte doamne se uitau insistent la tricou, textul părea să le deruteze cumva. Apoi, ieşind de la metrou, m-am urcat într-un autobuz, şi o fetiţă de vreo 12-13 ani a tot citit şi recitit, preţ de cîteva staţii, textul cu lumina care ne face aproape invizibili, şi mi s-a părut mult mai puţin derutată decît doamnele din metrou. Poemele părăsesc astfel pagina, cum bine ai zis, şi o iau la pas prin lume, printre oameni, producînd semne de întrebare şi, pe alocuri, iată, derută.

6. Care este adevărul care contează pentru un autor: adevărul închipuit, adevărul visat, cel inventat sau adevărul din flori? Dar pentru cititor?

Imaginaţia îşi are, cred, propriile adevăruri, însă adevărurile imaginaţiei nu sînt, desigur, opinii adevărate şi întemeiate, ca în epistemologie, de exemplu. Cred, de asemenea, că visul nu minte niciodată, am scris despre asta, din cîte îmi amintesc, în romanul *Oase migratoare* (2011) cînd am povestit despre cei trei visemănători care visează la comandă (aşa cum croitorii fac haine la comandă). Adevărul inventat, pe de altă parte, pare mai degrabă o dificultate logică: cînd spui despre cineva că inventează, vrei să spui, de fapt, că nu spune adevărul, însă există, cum spunea Llosa, un adevăr al minciunilor, minciuna fiind aici nu o propoziţie falsă, ci o ficţiune convingătoare, bine scrisă. *Adevărul din flori* mi-a sunat, pur şi simplu, bine, şi nu ştiu dacă mă interesează mai mult de atît. Pentru autor contează toate aceste adevăruri, oricum un singur Adevăr, cu majusculă, nu există, nici măcar filozofii, care, în aparenţă, sînt mai inteligenţi decît prozatorii şi poeţii, n-au reuşit să-i dea de cap, de aceea adevărul a ajuns să se suprapună cu tot felul de teorii ale adevărului şi cu nimic altceva. Pentru cititor contează, cred, o poveste bine scrisă sau un poem care să producă în el nişte transmutaţii pe plan mental şi emoţional.

7. Omul de radio Iulian Tănase este acelaşi cu poetul Iulian Tănase care scrie despre „tăceri, umbre, ferestre şi ochi”? Cât de mult se distanţează viaţa ta de radio faţă de starea de poet? Şi cât se confundă?

Omul de radio care sînt este şi nu este acelaşi cu poetul care scrie poezie. Nu este, pentru că la radio vorbesc altfel decît scriu. Este, pentru că la radio se întîmplă de multe ori să intru, împreună cu prietenul şi colegul meu Mitoş Micleuşanu, în nişte zone în care improvizaţiile spontane pe care le debităm depăşesc regnul frivolităţilor mai mult sau mai puţin metafizice şi pătrund pe teritoriul poeziei şi al absurdului. E o gimnastică mentală de care am devenit dependent. Îmi place foarte mult radioul. Starea de radio e intensă, cu multă adrenalină, care dă dependenţă. Totuşi, dacă aş fi pus în neplăcuta situaţie de a alege între scris şi vorbit, aş alege, fără nici o vorbă, scrisul.

the world from us

Alex Hoxin

Născut în Pakistan, cu studii de masterat în marketing la Universitatea din Islamabad, vorbeşte fluent limbile pashto, urdu (hindi), persană, engleză şi acum, deoarece locuieşte în România, limba română la nivel începător. A lucrat ca reprezentant vânzări, marketing manager şi translator. În prezent plănuieşte să-şi deschidă propria afacere în România. Ca şi cititor al Bibliotecii „V.A. Urechia" a participat la proiectul „O lume mai bună împreună!" http://www.bvau.ro/prezentare/proiecte/detalii_lume.php). Este un pasionat al lecturii şi îşi manifestă creativitatea prin poezie şi desen.

a conversation between moon & night

To Simona Haidu

1. the moon said something, the night heard something
you listen also, oh, unknowing girl Simona
fall in love, oh fall in love....

2. moonlight has come to tell me this
in my street, in my home
fall in love, oh fall in love....

3. what can I say, I don't know what has happened
what has happened with this fixation of mine
this is a gesture, it is a calling of the heart
to steal a glance from her
fall in love, oh, fall in love...

4. who is it, I dont know, but it's someone
she is somewhere in my dreams, I can't see her
I'm here, she's there, but coming here
I'm here, she's there, but coming here
is whose voice then???
the voice...
fall in love, oh, fall in love...
the moon said something, the night heard something
you listen also, oh, unknowing girl Simona
fall in love, oh fall in love....

5. she whom I die for, she doesn't even know it
what complain can I make, she's not even unfaithful
that which I have heard, she has not even said
so
oh, heart, thinking a little carefully...
when fall in love
so
fall in love, oh, fall in love...
the moon said something, the night heard something
you listen also, oh, unknowing girl Simona
fall in love, oh, fall in love....
the moon said something, the night heard something
you listen also, oh, unknowing girl Simona
fall in love, oh, fall in love....

you say something, I will say something

To Simona Haidu

1. we have been silent for so long,
now there is something to say...
you say something, I will say something, oh, Pinky...
I was gonna die and still not reveal this secret, oh, Pinky...
we have been silent for so long,
now there is something to say..
you say something, I will say something, oh, Pinky...
2.you are two-four steps away,
I was two-four steps away...
but were these two-four steps any less than a hundred miles?
then upon that, the heart's dancing with each step oh, Pinky...
we have been silent for so long,
now there is something to say..
you say something I will say something oh Pinky...
3. look you have won over me, I have lost to this heart
today this love has come to my lips with much difficulty
in this love dont make me crazy like this, oh, Pinky...
we have been silent for so long,
now there is something to say...
you say something, I will say something, oh, Pinky...
I was gonna die and still not reveal this secret, oh, Pinky...
we have been silent for so long,
now there is something to say...
you say something i will say something oh Pinky...
I was gonna die and still not reveal this secret oh Pinky...

Alegerea

Katia Nanu

Când te muți dintr-o casă în alta, viața ți se întoarce pe dos. Lucrurile încep să se amestece, prezentul şi trecutul ies din toate colțurile, se suprapun, îşi cer insinuant drepturile. Fotografii uitate, cărți citite, haine purtate, o mare de lucruri ieşite la vedere, cerându-şi întâietatea, înconjurându-te, sufocându-te cu prezența lor materială şi afectivă. Fiecare trebuie cercetat, aranjat, valorizat după importanță şi utilitate. Cel mai dificil pare să iei la mână cărțile. Pentru un om cu pasiunea cititului, fiecare volum are nu doar valoarea dată de conținut ci şi valoarea sentimentală a momentului achiziției, a sentimentului trezit atunci când cartea a fost citită, a ediției, a pasiunii pentru un domeniu sau un autor… şi motivele pentru care nu vrei să te desparți de o carte pot continua.

Ştiu oameni care n-au fost capabili să se despartă de cărțile de şcoală, alții care fac colecții de carte din ediții speciale, pasionați bibliofili care adună carte veche sau împătimiți ai lecturii care strâng cărțile citite de-a lungul vremii, sufocându-şi practic locuința cu teancuri de volume aşezate peste tot. După cum am văzut şi case în care cărțile sunt atât de rare încât ar putea foarte bine să lipsească definitiv şi, probabil, nici nu li s-ar observa absența… Mă gândesc uneori că tipăritura, cartea ca obiect poate deveni, în ziua de astăzi, chiar un soi un fetiş. Sau, dimpotrivă, o amintire.

Noi, generația îngrămădită pe la cozile librăriilor de altădată, cei bolnavi de mirosul cernelii tipografice, mai purtăm în sânge nevoia răsfoirii unor pagini cărora li se poate întoarce colțul a aducere aminte. Avem această deprindere… După noi vin, însă, cei cu degetul lipit de maus, cu privirea pironită în ecranul tabletei, cei care citesc împreună, în acelaşi timp, cu zeci, sute de lectori asemenea lor. Cu o simplă atingere, ei îşi împărtăşesc, între două pagini, în timp real, părerile. Biblioteca lor începe în memoria computerului (şi dacă nu, îşi iau una externă, suplimentară) şi este probabil mai bogată decât una care asediază o casă. Ei s-au mutat deja într-o altă lume, pe care, vrem sau nu, suntem obligați să o înțelegem. Sau, măcar, să o acceptăm.

Dacă iau drept punct de reper aceste două generații, cu generalizările de rigoare, dar şi cu omisiunile necesare – nu-i includ pe cei, tot mai mulți, indiferenți față de orice fel de lectură - cartea lui Ray Bradbury, ”Fahrenheit 451”, un SF vândut în peste jumătate de milion de exemplare, ecranizat, pus în scenă, devenit chiar joc pentru calculator, poate fi citită în registre diferite şi, mă tem, chiar înțeleasă diferit.

Îmi amintesc cum am citit această carte în liceu, când lectura la lanternă, sub pătura protectoare, era viciul suprem al unei generații. Jocul nostru era să ne transformăm într-o carte, să învățăm pe de rost pasaje întregi şi să-i asigurăm pe prieteni că am putea păstra volumul respectiv în mintea noastră, pentru a-l transmite mai departe. Eu eram într-o vreme când ”Joia dulce”, când ”Păşunile Raiului” şi Steinbeck mi se părea inegalabil. Apoi am fost ”De veghe în lanul de secară”(Salinger),” Poveste fără sfârşit” a lui Michael Ende sau “Frumoşii nebuni ai marilor oraşe”, pentru că mă închinam la Fănuş Neagu ca la o icoană a literaturii române.

Când m-am mutat dintr-o casă în alta, acum doi ani, am luat din bibliotecă o carte după cealaltă şi mi-am dat seama că n-aş mai fi putut să aleg. Nu mai eram una, ci toate cărțile mele. Fiecare volum mă reprezenta, ştiam pagini întregi, găseam cărți care mi-au nedormit nopțile, mi-au amintit de prieteni plecați pentru totdeauna sau m-au însoțit în momente de mare cumpănă. Toate cărțile mele făceau parte din mine. Ideea că cineva s-ar putea gândi să le ardă, să îmi interzică accesul la ele, mi se părea absurdă, fie şi numai sub formă… literară.

Spuneți-le acum, celor din generația eBook să învețe o carte, pentru că ea ar putea dispărea. Vă vor râde în nas, dovedind că tehnica a multiplicat volumul la infinit, că acesta circulă pe internet şi poate fi găsit cu aceeaşi uşurință cu care poți conversa cu un eschimos. Exagerez, dar aşa arată viitorul. Acum, un fragment, o referință critică etc se caută pe Google, o carte poate fi găsită într-o bibliotecă electronică. Numărul de eReadere este încă redus (cel puțin la noi), dar tendința transformării cărților în bytes se accelerează.

Practic, accesul la lectură va trece curând dincolo de limitele libertății. Lumea e din ce în ce mai deschisă informațiilor de orice fel şi numai cine nu vrea nu beneficiază de ele. Cartea tipărită devine un obiect perisabil, omul care o învață se stinge, dar informația de pe net rezistă.

Evident, sugestia controlului unilateral, dictatorial, interdicția asupra lecturii şi dirijarea cetățenilor către un anume comportament, spălarea creierelor, rămân teme majore pentru ambele generații. Noi, datorită faptului că ne-am consumat forțele şi speranțele în spațiul îngust al unui teritoriu, timp şi doctrină, comandate de la centru, fără posibilitatea schimbului de opinii, fără libertatea de a şti ce e dincolo, iar ei, generația informatizată de astăzi, pentru că se luptă mereu cu o panică legată de conspirații globale şi de pericolul pierderii vieții personale din cauza uşurinței expunerii (şi autoexpunerii) permanente.

Un timp precum cel din romanul lui Ray Bradbury, în care literatura este interzisă de către o putere opresivă dintr-un stat totalitar - sunt arse toate cărțile- poate fi, după mine, un timp suspendat între aceste două generații despre care vă vorbeam. Una care chiar a ars cărți (istoria comunistă oferă exemple), găsindu-şi apoi refugiul în ele şi alta pentru care traducerea titlului acestei cărți (Fahrenheit 451 reprezintă temperatura la care arde hârtia) nu are aceeaşi semnificație. Pentru ei, şi pentru cei care tot vin într-un viitor halucinant de rapid, spălarea creierului înseamnă privarea de calculator sau interzicerea accesului la rețelele de socializare. Memoria colectivă s-a mutat pe calculator, bibliotecile care se respectă au deja decenii de când digitalizează cărțile şi la depozitele de carte rară se ajunge doar prin specialişti. Cât va mai dura până când şi bibliotecile vor fi muzee, librăriile platforme online, iar lectura se va face de acasă, din fotoliu? Ce semnificație va mai avea temperatura la care arde hârtia?

Acum, în debutul grăbit al unui viitor care nu ne mai încape pe toți, acea putere care îi interzice pompierului Guy Montag accesul la carte are şi ea altă formă, alt sens şi cu totul alte scopuri. Pentru că nu mai vine de undeva din afară. Ea este deja sădită adânc în substanța omului construit din calculator, telefon, tabletă, ipad, televizor. Omul acesta este pe cale să devină pompierul care ar putea să ardă până la desființare cărțile. Le-a transformat deja în jocuri, rezumate, istorii şi piese de muzeu. Întoarcerea la lectura cărții lui Ray Bradbury şi punctul exact de aprindere al hârtiei - Fahrenheit 451- poate fi şansa de a opri mutarea definitvă dintr-o casă în alta, dintr-o generație în alta. Pentru că schimbul dintre aceste două generații seamănă uimitor cu părăsirea unei locuințe pentru a-ți continua existența în alta. Ce iei şi ce laşi deoparte?

Adi George Secară & Sorin Atanasiu

Anti-prelegeri de literatură terestră***

***Al VI-lea fals argument poetic**:*

Care sunt cărțile mitologice pentru dumneavoastră? În afara celor de mitologie pură, dacă ne putem – oare - exprima astfel! Care cărți dau naştere la mitologii personale? Căror cărți ai vrea să le dai, să le scrii, să le citeşti o continuare? Sau măcar o completare? Sunt cărți de care te-ai îndrăgostit (in)explicabil, chiar dacă frumusețea lor este discutabilă întru metafizica acestei calități strict estetice… Aceasta oare numai pentru că există câte un personaj feminin, precum Clarissa din cartea acestui capitol, definitiv identificată cu actrița Julie Christie din filmul lui Truffaut?Fata de aproape 17 ani care în carte dispare încă de la pagina 48 lăsând însă amintirea ei răscolitoare (Ray Bradbury, peste ani, scriind şi o piesă de teatru cu acest subiect, o „reîncarcă", ca şi Truffaut de altfel, în scenariul pentru film), fata care „avea o față delicată, albă ca laptele, cu o expresie de lăcomie suavă, de neobosită şi atotcuprinzătoare curiozitate. Părea uluită de tot ce vedea, iar ochii ei negri erau atât de ațintiți asupra lumii, încât nu le scăpa nici o mişcare." Auzi, dom'le, „lăcomie suavă"!? Cum să nu-ți placă, cât ai fi tu de „pompier", adică, în acea lume a viitorului descrisă de Bradbury, nişte State Unite deloc democratice, „cenzor oficial, judecător şi executor" în acelaşi timp! Chiar dacă Julie Christie, nu-i aşa?, n-are ochi negri!

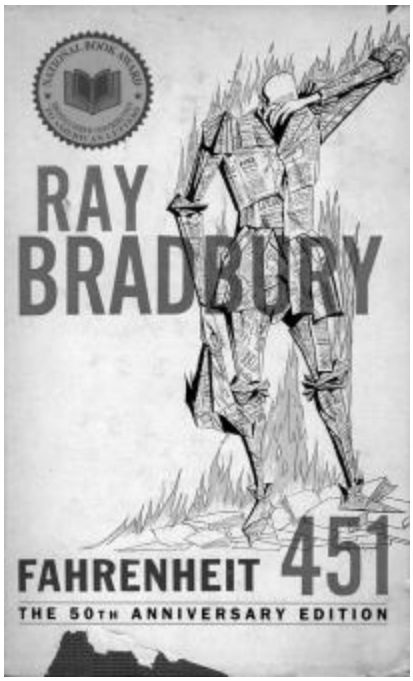

Aşadar, acum,

„451° Fahrenheit"
de Ray Bradbury
(Ediția din anul 1963, de la Editura Tineretului, în traducerea lui Petre Solomon)

a.g.secară:

Cu siguranță **„451° Fahrenheit"** este o carte imperfectă. (De parcă ar fi foarte multe perfecte!). Finalul, descriind începutul unui război nuclear, este chiar enervant, aducând aminte de unele texte ale propagandei comuniste, militând pentru „pacea mondială"! Dar este seducătoare ideea cu incendierea, cu interzicerea cărților! Imaginați-vă aceasta! Dar mai este o carte şi despre publicitate, despre cea de-a patra putere în stat (vorba vine!), despre lipsa de iubire şi de fericire dar mai ales este vorba despre… actualitate! Iată ce povesteşte misteriosul şi monstruosul căpitan Beatty, cel care va fi omorât de către Guy Montag, personajul central, pompierul revoltat, care alege să lupte împotriva sistemului: „Durata studiilor era din ce în ce mai redusă, disciplina slăbea, filosofia, istoria şi studiul limbilor erau abandonate, limba engleză şi ortografia ei erau neglijate treptat, iar în cele din urmă complet ignorate." (p.75). Parcă vă aduce aminte de ceva, dragi umanişti, nu-i aşa?
Despre publicitate? Da, personajul încearcă să citească, să rețină ceva din ce citeşte, dar nu poate din cauza unei reclame la o pastă de dinți. Strigă Guy Montag precum Puiu din „Ciuleandra": „Taci! Taci! Taci!!" Da, desigur, este simbolic… Cu toții suntem supuşi bombardamentului mediatic… Toți salivăm gândindu-ne la o bere, la o cafea, la un vin bun, la o pizza, la câte un fotomodel care vrea să vândă ceva… Despre mass media, bine spus a patra putere în stat, devenind din ce în ce (dacă n-a fost dintotdeauna) totalitară, manipulatoare, „spunând" jumătăți de adevăruri: „Mâinile agile ale editorilor, ale gazetarilor şi ale comentatorilor de radio învârteau repede-repede pompa centrifugă, ca să elimine din mintea oamenilor orice gând inutil, parazitar!" (p.75). La urma urmelor, corbul puterii cât poate scoate din ochiul altui corb?

Despre lipsă de iubire şi de fericire? O, da… Aici egalează elementele de distopie din romanul „1984" al lui George Orwell… Soţia lui Montag? O, Mildred! Truffaut o punea tot pe Julie Christie să o interpreteze, cu cine ştie ce mesaj către vre-o iubită de-a lui! O femeie roboţică (care nu prea avea ce roboti!), fără pic de suflet(când ia prea multe pilule, din neatenţie, şi Montag o descoperă la timp pentru a chema intervenţia specială, îşi spune eroul: „Măcar de-ar fi putut să-i ducă şi sufletul la spălătorie…"), cuplată la soap operele care erau difuzate pe monitoare mari cât pereţii living room-ului şi la emisiunile radio, ruptă în totalitate de realitate… a soţului care, până să o întâlnească pe Clarissa McClellan, este şi el parcă în stare de hipnoză , lucrând de plăcere („Era o plăcere să dai foc" este fraza de început a romanului) într-o instituţie care era totalitară, similară K.G.B.-ului, STASI ori Securităţii noastre ş.a.m.d., urmărind pe toţi cei care mai posedau ori mai citeau cărţi…

La întrebarea Clarissei, dacă este fericit, se întâmplă ceva cu bietul Montag… Pe lângă faptul că era deja îndrăgostit, mai mult ca sigur, de tânăra sa vecină… Deşi n-ar fi putut să-şi explice starea… Sinuciderea unei posesoare ilegale de cărţi mai pune un pic de gaz, petrol sau ce combustibil foloseau pompierii aceia (ce găselniţă destul de izbutită, deşi pare un pic deplasată, explicaţia fiind că toate casele erau construite din materiale ignifuge; dar când mai cădea câte un avion, când se mai ciocneau cine ştie ce maşinării?) pentru a incendia, peste sufleţelul regăsit al eroului… Şi ni se oferă o surpriză, constatând că Montag fura cărţi cam de multişor… Montag, în seara unei plimbări cu Clarissa, îşi simte „trupul despicat în două jumătăţi, una fierbinte şi alta rece, una fragedă şi alta aspră, una tremurătoare şi alta ţeapănă, amândouă căutând să câştige teren, pe seama celeilalte." (p.44).

În altă ordine de idei, cartea este o pledoarie pentru o viaţă mai simplă, pentru un anumit tip de sociabilitate, un anumit tip de solidaritate umană, pentru o întoarcere la lumina lumânărilor (deşi, sic, acum s-a demonstrat că lumânările de azi sunt forte toxice!), un Gaston Bachelard, dacă ar fi descoperit textul, putând fi (făcut) fericit de descrierea ce urmează: „Odată, în copilărie, într-o seară când se întrerupsese curentul, maică-sa descoperise pe undeva şi aprinsese o ultimă lumânare scurt prilej de redescoperire a lumii, într-o lumină atât de neobişnuită încât spaţiul şi-şi pierduse atunci uriaşele dimensiuni şi se strânsese, familiar, în jurul lor, al mamei şi-al fiului, transformaţi cu desăvârşire şi nădăjduind că lumina electrică nu se va întoarce prea curând…." (p.29). Oare de aceea se oprea atât de des energia electrică pe vremea comuniştilor? Cu siguranţă că nu, scuzată să ne fie gluma neinspirată!

Dar iată ce scrie în Regulamentul Companiei pompierilor: „Compania a fost înfiinţată în 1790 cu scopul de a arde cărţile cu influenţă engleză în Colonii. Primul pompier: Benjamin Franklin.

REGULA 1: Răspunde grabnic la semnalul de alarmă.
REGULA 2: Dă foc repede.
REGULA 3: Arde tot.
REGULA 4: Raportează imediat la staţie.
REGULA 5: Fii pregătit pentru alte alarme."

Da, are şi mult umor cartea. Umor subtil… Poate chiar prea mult. Şi poate şi prea multă poezie pentru un subiect atât de grav. Zice căpitanul Beatty către cea care o să moară sinucigându-se, arzând împreună cu cărţile sale: „Cunoşti legea (…) Cărţile astea se bat cap în cap, fiecare spune altceva. Ai stat ani de zile închisă-aici, într-un adevărat Turn al lui Babel. Ieşi o dată din el! Oamenii zugrăviţi în cărţile astea n-au trăit niciodată aievea." (p.58). Discursul lui Beatty este cutremurător de convingător, mai ales când îl vizitează pe Montag, când acesta se îmbolnăveşte. El ştie că adevărul este de folos mai ales când ştii să-l manipulezi. El făcuse un pact cu… Focul Necurat. În piesa de teatru se revine la personajul Beatty, care pare a fi mult mai nuanţat.

Da, într-adevăr, „nu trebuie să fim lăsaţi în pace, din când în când trebuie să fim scuturaţi zdravăn" (p.71), pare să spună Bradbury cititorului (să nu uităm că textul este scris cam în timpul „vânătorii de vrăjitoare", mai exact este publicată în 1953, al cinci ani după „1984") şi îi dă călăului, sadic, cu toată aparenta răceală a execuţiilor, ceea ce este a lui, în mai sus amintitul discurs (ce premoniţie, când este vorba să vorbim şi despre *political correctness*, care, cam aşa cum este înţeleasă acum, apare prin anii '80): „ Trebuie să ai

grijă să nu-i calci pe coadă pe iubitorii de câini, pe iubitorii de pisici, pe doctori, pe avocați, pe negustori, pe directori, pe Mormoni, pe baptişti, pe unitarieni, pe chinezii din a doua generație, pe suedezi" ş.a.m.d. Pe toate minoritățile care va să zică… „Toate grupurile şi grupulețele astea trebuie să fie menajate! Scriitori plini de gânduri viclene, puneți lacăt maşinilor voastre de scris! Şi scriitorii se supuseră. Revistele deveniră un soi de sirop de vanilie. Cărțile au ajuns nişte lături, afirmau criticii snobi. Nu-i de mirare că au încetat să se mai vândă." (p.77). Concluziile îi sunt… fără drept de apel: „Noi (n.n. pompierii) ne ridicăm împotriva măruntului val al acelora care-ar vrea să-i vadă nefericiți pe toți oamenii, împuindu-le capul cu gânduri şi teorii contradictorii.(…) Să nu lăsăm ca torentul de melancolie şi de filosofie sumbră să se reverse asupra lumii noastre (…) Cărțile nu spun *nimic*! Nimic în care să crezi sau din care să poți scoate o învățătură pentru alții. Toate vorbesc despre nişte oameni inexistenți, odrasle ale imaginației - mă refer la cărțile de literatură. Iar cele neliterare sunt şi mai rele: cutare profesor taxează de idiot pe un altul, cutare filosof îi astupă gura altuia, vociferând. Şi toți se agită, căznindu-se să găsească pete în soare şi să fure stelele de pe cer. Te apucă amețeala dacă te iei după ei." Aşa că să le dăm foc la toți, la toate… Să le, să îi eliberăm! Să dăm foc, chiar şi femeilor de care tot credem că ne îndrăgostim! Ce nu putem supune, ce nu putem înțelege trebuie ars!

În partea a doua îşi face apariția un personaj, Faber, despre care pot crede că îi va deveni drag lui Sorin Atanasiu. Da, cam puține personaje! Faber filosofează. Da, textul e poate mult prea explicativ, mult prea filosofic, mult prea dramatic (de pus în scenă!). Faber zice: „asta este definiția pe care-o dau eu literaturii: a zugrăvi amănunțit. În amănunte inedite. Scriitorii buni ating adesea viața. Cei mediocri îşi plimbă peste ea o mână grăbită. Iar cei proşti o siluiesc şi-o lasă apoi, sfâşiată, pradă muştelor. Ai înțeles acum de ce sunt privite cărțile cu ură şi cu teamă?"

Da, cred că m-am cam grăbit… Să vină pompierii! Clarissa e o carte pe care am ascuns-o bine! N-am scris-o deci n-aveți cum să mi-o memorați! De ars,
nici atât…

Sorin Atanasiu:

Întotdeauna am evitat să văd cărțile mai mult decât ceea ce sunt - un depozit provizoriu de semne care provoacă emoții - . Acest fel de a privi o carte este unul, de asemenea, foarte defect şi incomplet, în primul rând pentru că este o judecată şi o definiție a unui individ, valabilă numai pentru el, fără pretenția universalului. Întotdeauna trebuie să trăiesc eu pentru ca lumea întreagă să fie. Adică în absența oamenilor nu ar mai exista nici un fel de privire asupra lumii. Cartea există pentru că am făcut-o eu şi o citesc eu.

În ce mă priveşte, textul de literatură este scris ori citit în unitate deplină cu principiul esteticii. Cel mai înalt dintre toate. Am renunțat la consumul filosofiei întrucât aceasta înregistrează eşecuri în toată istoria sa. Soluțiile metafizice pot fi într-un fel dar şi în multe altele. Neputința filosofiei de a fi universal-acceptată în concluzii m-a obligat să accept literatura ca pe o formă superioară filosofiei de a exista şi de a vorbi despre existență. A fi un ilustrator şi a privi ilustrațiile altora. Asta fac acum. Literatura este şi o amânare sau o domolire a crizei personale, diminuare datorată melodiei cuvântului care adoarme eventuala suferință a trăitorului. Din acest motiv literatura este narcotică. Dacă vorbesc despre propria insuficiență respiratorie parcă încep să respir mai uşor.

Ray Bradbury imaginează o societate a viitorului în care se ard cărțile. Ele sunt periculoase întrucât provoacă haosul social (cel puțin aşa susțineau autoritățile). Ideile şi reflecția lecturii pot împinge omul în starea de răzvrătire. Absența cărților permite uniformizarea tuturor indivizilor şi controlul lor printr-o oralitate a monitoarelor şi a difuzoarelor care înlocuiesc apropierea fizică umană. Bunăoară, pot vorbi cu mama printr-un ecran cât

peretele, nefiind nevoie să o mai şi văd. De asemenea, poveştile de care ai nevoie vor fi difuzate la radio fără să mai fie necesare cărţile. Hârtia cărţilor arde la 451 grade Fahrenheit. Cei care ardeau cărţile se numeau pompieri, inversul celor care astăzi sting focul cu apă. Pompierii erau, de fapt, incendiatorii de cărţi. Sigur, se mai întâmpla să ardă şi casa cu tot cu cărţile dacă proprietarul refuza să le predea. Ba chiar şi proprietarul era incendiat dacă se comporta prea încăpăţânat.

Toate sentimentele oamenilor trebuiau să funcţioneze doar în limita socialului impus. Nu erau tolerate crizele de personalitate ale indivizilor. Acestora li se repeta zilnic faptul că au toate motivele să fie fericiţi. Oamenii trebuiau să trăiască în programele uinversal gândite pentru ei. Ei nu aveau de ce să (se) mai gândească, altcineva gândea pentru ei şi le oferea non-stop, prin programe tv, toată informaţia de care aveau nevoie. Li se spunea ce trebuie să facă şi cum trebuie să simtă. Restul era anormalitate. Rebeliunea împotriva sistemului se pedepsea cu moartea. Nimeni nu trebuia să-şi dezvolte autonomia şi individualitatea reflexivă. Existau tipare pentru orice. Era suficient să alegi un rol predeterminat pentru viaţa ta. Totul nu putea continua decât potrivit acestui rol. Nu avea rost să cauţi ceva inedit sau să fii creator, pentru că nu folosea la nimic.

Un dialog bogat şi critic are loc între căpitanul Beatty şi protagonistul povestirii, Guy Montag. Primul încerca să-i alunge lui Montag aşa-zisa „boală" şi să-l determine să revină la ocupaţia de incendiator de cărţi. Încearcă să-i arate beneficiile vieţii pe care ei o protejau : „Ţi-ai pus desigur şi tu întrebarea : Ce vrem noi mai presus de orice, în această ţară ? Oamenii vor să fie fericiţi, nu-i aşa ? N-ai auzit asta toată viaţa ta ? Oamenii spun : vrem să fim fericiţi. Ei, şi nu sunt ? Nu-i ţinem noi într-o veşnică agitaţie, şi nu le dăm destule distracţii ? Doar pentru asta trăieşte omul, nu ? Pentru plăceri, pentru excitaţii. Şi trebuie să recunoşti că cultura noastră le furnizează din belşug". (451 Fahrenheit, Ray Bradbury, Editura Tineretului, Bucureşti, 1963, pag. 79) ; „Trăiască seratele şi cluburile, acrobaţii şi magicienii, petrecăreţii, limuzinele cu reacţie, elicopterele-motociclete, pornografia şi stupefiantele, tot ce poate stimula reflexele automate." (idem, pag. 81). Face apologia imaginii, a vitezei, a consumului, a cantităţii, a excitaţiei de orice fel, a orice alungă cumineţenia reflecţiei, gândul autonom, discernământul şi interogaţia. Cu cât suntem mai mulţi şi mai proşti cu atât mai uşor vom fi manipulaţi.

Seamănă izbitor de mult cu programele tv din zilele noastre, cu efortul mediatic „de a ne distra cu orice chip 24 h / zi". Circul şi ţigănia, înjurăturile, bătăile, mitocănia, agresiunea, nesimţirea, zbierătura - devin indici ai normalităţii. Politeţea, bunul-simţ şi serenitatea aristocrată sunt semnele unei vieţi desuete dacă nu moarte.

Revenind la cartea lui Bradbury vom spune că momentul cel mai acut al argumentului de a nimici cărţile este acesta : „…cărţile nu spun nimic ! Nimic în care să crezi sau din care să poţi scoate o învăţătură pentru alţii. Toate vorbesc despre nişte oameni inexistenţi, odrasle ale imaginaţiei - mă refer la cărţile despre literatură. Iar cele neliterare sunt şi mai rele : cutare profesor taxează de idiot pe un altul, cutare filosof îi astupă gura altuia, vociferând. Şi toţi se agită, căznindu-se să găsească pete în soare şi să fure stelele de pe cer. Te apucă ameţeala dacă te iei după ei." (ibidem, pag.82). Desigur, Beatty încearcă într-un mod sumar demontarea, la repezeală, a mitului cărţii ca izvor al înţelepciunii şi adevărului arătându-se iluzia perfectă din capul oricărui gânditor care mai mult aruncă ceaţă în lume, dezorientând şi orbecăindu-se pe sine şi pe ceilalţi, decât ar deschide un drum drept şi clar. După mine, cartea de literatură e bună tocmai prin neliniştea pe care o provoacă. Ea vitalizează, forţează viaţa să câştige prin martorul poveştii.

În cele din urmă Montag fuge din urbanismul asasin al cărţii şi începe să cutreiere spaţiile pustii şi vaste dintre marile oraşe în compania unui grup de rătăcitori a căror memorie ducea toate operele citite. Ei deţineau o tehnică specială de „aducere-aminte" a tot ceea ce ai citit vreodată în viaţă. Erau ca o bibliotecă umblătoare. Nu-i băga nimeni în seamă întrucât stăteau în afara oraşelor şi predicau în pustiu. Ideile lor nu atingeau sufletul trăitorilor din oraşe. Ei sperau că va avea loc o renaştere culturală iar ei vor juca rolul esenţial. Mergeau cu mare speranţă pentru zestrea pe care o purtau în mintea lor. Memoria era funcţia salvatoare. Trebuiau să-şi aducă aminte. Înaintau tăcuţi în noapte. Unul dintre rătăcitori propunea proiectul construirii unei „fabrici de oglinzi"…oamenii ar trebui să se privească pe ei înşişi mult mai des.

Notă: o formă mai scurtă a acestor texte a apărut în revista "Dunărea de Jos" în anul 2009.

Marius Chiru

451 Fahrenheit

Astfel s-a consumat o primă inițere, de aici trecându-se la o altă etapă, fiind expuse alte dimensiuni, relevându-se o suită aproape interminabilă de cicluri, având drept țintă cunoaşterea omului, model de virtute şi crâncen păcătos în acelaşi timp. Şi în acelaşi loc. Contopire dementă a unui semidemiurg inepuizabil, condamnat de-a pururi de către creaturi, şters din anumite cărți ale creației.

Cunoaşterea Legilor ne aduce într-o situație elementară de a nu fi împotriva lor, Legi chintesențiale, evident, cel care nu cunoaşte o lege este automat în conflict cu ea, indiferent de scara ierarhică pe care este plasat. Realitatea ne dă peste nas, aşa facem cunoştință cu Kybalion, secretul secretelor, pentru neiniției. Nu are importanță cum îi zicem, oricum, totul este învăluit în mister, un mister greu şi pentru germanici şi pentru celelalte nații.

Legea este. Să ştiți asta. Poate acest lucru v-ar enerva. Mi-ar plăcea să nu fie adevărat. Nu ştiu... aproape că nu importă. Am nevoie de un punct de referință. Chiar autoreferențial. Şi aici nu trebuie să vă speriați, pentru că nu vorbesc despre dumnezeire şi nici, culmea, despre autodumnezeire. Suntem nişte mici zei, e adevărat. Dar, ca să nu mă contrazic, orice adevăr este un semiadevăr. Recte, o semiminciună. Şi atunci pe unde mai scoatem cămaşa? Cine îmi poate spune?

Nimeni

Cuvânt sau Dumnezeu ... acelaşi lucru.

Ce înseamnă sfânta triadă. Aici este încurcătura. Da, termeni, veți zice. Eu nu vă voi contrazice, nici nu vă voi confirma.

Ştiu, vă place vinul şi aceste dedesubturi filosofice vă obosesc. Prea bine. Putem cunoaşte această tablă de smarald. Acest candelabru cu şapte brațe. Kybalion. Nu vorbesc ca un vrăjitor.
Pentru că nu asta sunt.

Neam de sas după mamă, Johannes, un munte de om cu părul cărunt, se uită pieziş la ei peste masa țărănească. Nimeni aproape că nu mai respira, se auzea doar sfârâitul făcliilor şi noaptea curgea înainte la adăpostul acestor poveşti fără tâlc sau cu un tâlc adânc.

Trebuie să mai insistăm asupra Legii pentru a nu o confunda, Legile nu se fac, ele există. Aici e piatra unghiulară. Tragedia este determinată de necunoaşterea acestor legi. Cine are urechi... cunoaşterea nu se face prin memorare, nici prin citire. Totul trebuie conştientizat, astfel Legea devine viabilă.

Îmi veți spune că oamenii cu carte nu mai cred. Ei, bine, de ce nu mai cred ei? În divinitate se înțelege. Una din cauze este liberalizarea ideilor, vezi acum omul de ştiință, el nu mai stă să creadă în nişte cauze, el le cercetează. Şi o altă cauză ar fi brutalizarea moravurilor, una, nu ne mai pasă de Dumnezeu, iar a doua, preferăm ca divinitatea să nu existe, pentru

a nu fi traşi la răspundere. Or mai fi şi alte cauze, dar nu m-am mai aplecat asupra lor, nu le-am mai cercetat sau, în fine, nu le-am pus încă în cuvintele potrivite.

Şi cine va recunoaşte, Tatăl Meu din ceruri îl va ierta, acest lucru îl spune Fiul către Tatăl, vă spun... Fiul este corpul acesta din carne, iar Tatăl este corpul cellalt din duh. Faceți ochii mari către mine, dar vă spun vouă, nu vă agățați de propria realitate, cea păcătoasă, pur materială, limitată la ceea ce aveți sub nas. Nu. Adevărul este... şi nu mult mai departe, este chiar în noi. După cum vedeți sau puteți intui.

Dacă sunteți instabili la nivelul menținerii răbdării, acesta nu este un lucru care să vă claseze la nivelul discipolilor. Dar să nu ne cramponăm de etichete. Nu?

Răbdarea se referă numai la problemele pe care le ridică sau le aduce în prim-plan corpul acesta fizic, vă spun vouă, greşim şi iar greşim, murim şi iarăşi murim, dar, stupoare! există legea reîncarnării. Şi iar venim ca să ne repetăm greşelile. Nu e oribil?

Se ridică de pe jilțul de lemn bun, îi privi şi apoi puse a turna dintr-o ulcică veche în pahare. Un vin gros. Ca un poem adânc. Ce curăță venele şi înalță spiritul. Îşi urară de bine şi băură paharele până la fund, mai puțin Hannelore.

Nu fiți nostalgici, nu fiți sceptici, nu fiți de un sentimentalism rubicond, realitatea vă aşteaptă, numai că trebuie să acționați, pe calea spiritului şi pe cea normală, de veacuri uzată. Fără complexe, fără trădări desuete, fără baluri la care să ne ascundem. Adevărul este frust şi sec. Trăiască adevărul!

Polologhia maestrului se apropia de sfârşit, nu era din tagma spiritiştilor, nici din cea a preoților ştiinței, era un bărbat fără familie spirituală, autodidact am putea spune, cu o brumă de avere, o gândire neobişnuită, poate fix genul celora care locuiau acum în castelele vestului Europei, de unde vechii aristocrați fuseseră alungați de starea precară în care le ajunseseră averile, de revolte şi revoluții ori de stingerea raselor lor care refuzaseră la un moment dat să mai înmugurească.

Un ceas bătu greu ora unu a nopții şi un vânt greu se porni aproape instantaneu ca un dans strigoiesc trântind o fereastră şi spărgând geamul cun zgomot înspăimântător. Luna nu mai răzbea prin covorul de nori grei, stelele îşi dormeau şi ele somnul în straturile groase şi întreaga societate, redusă la număr, din castel îşi făcu de treabă în culcuşurile primitoare.

proză

Noapte adâncă.

Lumina dimineții se revărsa zveltă prin ferești într-un noiembrie mohorât și tras pe spuză. Visase că adormise în sărutările Hannelorei și se trezi cu un cap greu și rotund. Lumina venea prin firave pânze de păianjen răsfirate printre draperiile grele și cercevelele ferestrelor. Nu se simțea miros de cafea sau de altceva ca în căminul său, era departe asta, era un damf greu de casă veche, de casă de țară, un oripilant jet de mucegaiuri. Dar se simțea acum bine dispus întinzându-și picioarele bine pe sub cerga grea cu care fusese învelit. Îndoi mâinile din coate și apoi se sprijini în ele să vadă mai bine. În jur armorii grele din nuc, unul cu ușa deschisă arătându-și goliciunea interiorului. Rori capul să vadă mai bine încăperea înaltă. O masă mică având trei picioare la geam, dar fără un scaun. Veche, scrijelită. Ținută ca amintire pesemne.

...

Masa era așezată pe o terasă de la nivelul doi, cu vedere spre o curte interioară. Rațe împănate înconjurau un purcel bine fript ce trona în mijloc pe o vastă tipsie de argint. Crusta negricioasă de pe spatele lui arunca reflexe în lumina făcliilor de Sfântul Andrei. Johannes, așezat în capul lungii mese, se uita cu capul într-o parte la cele două șiruri de invitați înfofoliți în haine groase, deși frigul nu se făcea simțit. Eram al treilea între doi crescători de vite și mă întrețineam cu ei într-o limbă aproape arhaică. Aflasem deja totul despre ultimele recolte, despre seceta în urma căreia își vânduseră aproape jumătate din cornutele mari, neputincioși în a le ostoi foamea. Aveau copiii la școli la Koblenz, erau buni protestanți, dar mândria lor cea mai mare erau taurii de prăsilă aduși de un polonez, cel din stânga mea avea doi, cel din dreapta cumpărase doar unul. Acesta, îmi șoaptă îmi spuse pe urmă, ca un fel de revanșă față de celălalt, că el mai are și o țiitoare, avantajul fiind se pare de partea lui. Aflai istoria junincilor, prețul din oboare și cât de ai dracului sunt catolicii din satul vecin, cărora nu le mai ajung pășunile pentru niște răpciugoase de oi care devorează totul. Mai încolo de noi, râdeau în hohote niște negustori nu tocmai scăpătați. Erau îmbrăcați în niște abale îngrozitoare și salivau ca niște râși la ospățul ce întârzia să înceapă. Focurile din jur încălzeau fețele, se auzi un cântat de cocoș parcă sugrumat și atunci își făcu apariția și tânăra logodnică, într-o rochie albă cu un surtuc îmblănit strângându-i bine trupul de viespe. Johannes se sculă atunci brusc, trase scaunul de lângă el ca un tron și o ajută să se așeze. Își privea satisfăcut mireasa. Glasurile muțiră. Atunci se ridică cu o cupă arămie în mână plin cu vin din acela sec și le ură tuturor bun venit la logodna lor. Cei adunați acolo strigară un „trăiască”.

Și începu chiolhanul. Curgea vinul, curgea berea cea proaspătă, veneau pulpele de gâște ca prin zbor în fața invitaților. Mâncam cu spor uitându-mă când la Johannes, când la a lui Hannelore, când la crescătorii mei de vite care mușcau acum din niște plăcinte grase, plini de unturi pe mustăți și pe față. Se mai bău un rând zdravăn de vin nou și atunci se ridică din nou din scaun stăpânul castelului:

- Acum vom face un sacrificiu!
- Trăiască!

În curtea interioară, aflată la picioarele noastre, zăcea un rug neaprins, pe care acum îl văzui, când servitorii se apropiară cu făclii ce băteau într-un roșu obscen.

- Vechea lume a luat sfârșit!
- Așa e! se grăbiră mărunții slujbași ștergându-se de vin cu mânecile groase.

O Evanghelie sau, oricum, o carte religioasă adusă cu așa rapiditate de un trepăduș, căci nu am observat momentul, era fluturată acum în fața noastră de maestrul de ceremonii, neatins încă de beție. Deodată o zvârli cu satisfacție drept în rugul aprins, ceea ce făcu să pălească mai mulți obraji de-ai comesenilor. Hannelore părea satisfăcută, văzându-și astfel răzbunați anii petrecuți în mănăstirile catolice. Un singur nebun se ridică de la masă și aplaudă. Muzica începu să cânte și servitorii aflați jos începură a căra saci cu

cărţi. Cinci sau şase saci plini cu cărţi. Mi se strângea inima, dar nu avui puterea să zic nimic. Atât de laş am fost. Flăcările îmbucau cu nesaţ din scrierile sfinte, din cele laice şi din cele fără orientare bine stabilită. Focul pârâia fierbinte şi doar vreo doi negustori mai mâncau cu noduri. Un răspopit din faţa mea bea vin cu poftă ca să se îmbete repede şi să nu măcăne nimic în apărarea victimelor pârjolului.

Avui totuşi puterea să mă ridic de la masă şi să mă strecor până jos neobservat. Am văzut de la câţiva metri ce conţineau sacii încă nedeşertaţi. În general, nu erau cărţi de primă mână, dar noi, cei care am fi putut opri nebunul nu aveam nicio scuză. M-am aplecat şi am reuşit să ciugulesc de pe jos, nevăzut de nimeni, trei cărţi pe care le-am băgat pe sub haina groasă.

Banchetul nebunesc a continuat încă vreo oră, când un ajutor de la castel, bine aghesmuit s-a apropiat de Johannes:

- Stăpâne!

A trebuit să mai repete asta de vreo trei ori, până a fost băgat în seamă.

- Ce vrei?

- Cărţile astea fac bani buni, din una singură aş putea să-mi întreţin familia un an.

Unul singur a îndrăznit, unul singur a îndrăznit să se ridice, evident dintr-o motivaţie pecuniară.

Atunci, tartorul l-a lovit drept în creştet cu un evangheliar rusesc de dată incertă. Coperţile groase îmbrăcate în argint nu au trimis în lumea umbrelor biata făptură, care horcăia cu picioarele sub un scaun răsturnat.

- Luaţi-l! petrecerea e gata!

Şi, astfel, trei-patru cupe de vin băute de un sărman au salvat de la ardere cărţile dintr-un sac burduşit, care Dumnezeu ştie ce conţineau.

Laşul de mine a cerut un cal patronului locului şi printr-o brumă nenorocită am pornit departe de acest castel lăsând în urmă şi pe Hannelore şi ultima fărâmă de orgoliu ce-mi mai rămăsese.

Tabăra de Creaţie

Agenda Centrului Cultural

Secţia de Cercetare Valorificare şi Conservare a Tradiţiei populare din cadrul Centrului Cultural „Dunărea de Jos" a organizat în perioada 8 - 12 iulie prima ediţie a Taberei de creaţie populară pentru copii şi tineri la Muzeul satului „Petru Caraman" din pădurea Gârboavele. Prin activităţile organizate timp de o săptămână ne-am propus dezvoltarea la tineri a dragostei pentru arta populară şi meşteşuguri dar şi deprinderea de abilităţi în confecţionarea şi decorarea obiectelor tradiţionale.

Au participat 80 de elevi şi profesori, chiar şi bunici împreună cu nepotei pentru a învăţa cum se confecţionează o mască, să încondeeze ouă după metode tradiţionale sau să modeleze boţul de lut la roata olarului. Şi cum munca trebuie îmbinată cu distracţia, participanţii au avut posibilitatea să înveţe cum se joacă hora strămoşească. Toate acestea s-au desfăşurat într-un cadru minunat oferit de stejarii umbroşi din ograda gospodăriilor.

Cadrele didactice care i-au însoţit au devenit ucenici sârguincioşi ai meşterilor care au realizat atelierele de creaţie : Marcel Mocanu - olărit, Paul Buţa - măşti populare, Anişoara Ştefănucă - ouă încondeiate, ei vor realiza lecţii de lucru manual pentru a le dezvulta invăţăceilor gustul pentru frumos şi îi vor familiariza cu domeniul interesant al meşteşugurilor. **(P. Buţa)**

Vară pe dos

E vară şi ninge clepsidric
frumos, dar adevărat
probabil cu Lună
fiindcă zăpada s-a terminat.

Dacă stai sub salcâmi
ninge cu ceva foarte drag
poate cu ultima copilărie.
Sub plopi dacă stai
te ninge fără soţ
de nu te vezi
cu pene din pernele cerului
cu puf, cu pere
sau cu ce dă Dumnezeu
când vrea.

Ninge de departe
cred că din ţara lacurilor
cu lebede sau cu gâşte ridicate
de Andersen în văzduh
odată ca niciodată.

E vară şi ninge
ca-ntr-un desen animat
ca-ntr-un film mut cu piane
şi sonate călcate pe coadă.

Ninge angelic dinspre rai
faru-i orbit tot de păsări.
Ninge cu fluturi de spermanţet
la căpătâiul nopţii murite.

Ninge pentru noi,
peste noi
şi prin noi
de la mine la tine şi invers
E o viforniţă de nedescris...

Şi ce dacă-i vară, ninge cu sârg
eu aş zice cu patimă
de la un pol la altul
din iarna trecută spre cea viitoare.
Ce viscol de catifea...

Ninge până-n pânzele albe
cu corăbii sau cu rufe
întinse la uscat
când la baza acestei ninsori
stă Pământul.

E vară, dar nu-i nimic
acum e rândul ei
poate să ningă cât vrea şi de tot
n-are decât.

Şi de-o mai ţine aşa
ţi se poate întâmpla
dacă eşti neatent când sufli
în păpădie
să te trezeşti într-o zi ningând
chiar tu
pe-o insulă pustie…

Violeta Ionescu

Desen animat

În timp ce jumătate din mine
Trece incandescentă prin zi
Pe acoperişul celeilalte
Un ochi de pisică stă
În echilibru.

Spânzurat pe crucea de aer

Cu spinii sprijinind cerul
Cu picioarele pironind cuiul pământului
Şi braţele depărtând cât mai mult
Viaţa de moarte
Cel spânzurat pe crucea de aer
Îmbrăţişează durerea cu bucurie

Primeşte în pieptul dezgolit
Iubirea amestecată cu ură
Şi coasta supusă cedării
Naşte vasul de lut
Cu sânge şi apă de-a valma.

Avanpremierã editorialã...

Poetul de pe...lună

Mihai Amaradia

un pic

Un deget arătător mişcă-n somn către tine,
el trezeşte somnul motanului adolescent,
care cu inima lui tulburată plăteşte soarele
să mai întârzie azi un pic.

Şi viaţa trece ca un păstor dimineaţa,
ce şuieră să le strângă pe toate la un loc,
şi umerii mei se aşază între punctele cardinale potrivite,
să poţi să mai întârzii un pic.

Frunţile noastre înalte, felul tău de a te-ngrijora,
felul în care ne lipim unul de celălalt, coniferic,
în ploaia asta vânturată ce te face să mai întârzii un pic,
ploaia aceasta cuminte ce se aşterne
peste frunzele ultimei duminici de octombrie,
cum sinele nostru cald, îmbrăţişat peste lume,
toate-toate, doar ca trenul să mai întârzie un pic,
şi vrăbiile-n ploaie să se cuibărească numai.

de pe vremea când femeile se uitau la mine frumos

Pe vremea când femeile se uitau la mine frumos
era nevoie să-şi acopere gâtul cu mâna ori cu ceva,
pe vremea aceea eu făceam ploile să plouă,
zborul proaspăt al poienițelor tot de la mine,
iazurile înghețate, pădurile-nchiciurate, toate-toate.
Pe vremea aceea era nevoie de un compas metalic ascuțit
de o voce boțită şi de un animal de casă bine flauşat,
vremea aceea când mi se lipise fotografia ta de şale,
mirosul pielii tale atotcuprinzător pe care vântul
îl poartă chiar şi-n ținuturile unde geograful spune
că n-a văzut picior de om.
Aveam în mână pe vremea aceea un ban mare-mare,
ciugulit pe la margini de vrăbii,
când femeile se uitau la mine frumos,
încât era nevoie să-şi acopere gâtul cu mâna ori cu ceva.

fereastră din care lipseşte unul

... de fiecare dată când las fereastra deschisă,
biserica suflă tare-nspre mine cu perdele,
cerul se zvântă şi lipsei tale deja
i se dă să mănânce cu lingura, ştiu;
cele mai scumpe sunt florile pline cu albine,
şosetele şi mângâierile valorează greutatea lor în aur,
la fel părul tău greu pe care vrei să-l vinzi în alte împărății.

Dimineața, o matroană cu pipă scutură rufele şi ele pocnesc,
sar stropi peste pălăriile lăutarilor obosiți,
pe mâinile mele lipsite coastelor, pevazul înflorit strănută.

Numai ochii să nu mi-i uiți. Eu fară vocea ta o să mor
şi-o să mă vorbească lumea c-aş fi un mort frumos, lung,
semănând unui sfânt vestitor, mirositor salcâm dimineața.
Şi-acum uite! inima mi se apropie de palmă îngrijorător
când suflă vântul înspre mine cu vedenii
şi printre cerceii tăi zorile se cern ca mălaiul, ştiu;
cele mai scumpe din lume sunt cămăruțele curate şi călduroase,
fereastra ce ne cuprinde pe-amândoi şi rândunicile
valorează greutatea lor în aur,
la fel privirile tale când îți sunt drag dimineața...

rețetar

E nevoie de un mire nedumerit îmbrăcat gata,
de mustățile adormite ale motanului
şi regina spektor cu trompetă şi țambal,
e nevoie să vii cu mine, e uşor, o să vezi,
ne vom plimba pe râu, vom aştepta împreună,
nu voi spune nimic şi totul va fi cu plecăciune,

de altfel, noaptea, plasele pescarilor dorm.

Ne vom trece grijile de la unul la altul
până ce acestea se vor dilua şi le vom arunca în apă
vom sărbători, ne vom iubi şi vom şti că
dragostea adevărată ne va strânge caldă
şi ne va acoperi cu păturile ei de lână,
pentru că privită din interior tot o sălbăticiune e.

primeiro poema de Miguel Santiago de Amaradia para donzela Ana Maria Munez

Ca să deslușim lucrurile mai pe larg,
după două ispititoare nelămuriri,
ultima premeditată îndelung de donzela Elisea,
dom Miguel sfredelea cu privirea acelaşi corp ceresc numit Dumnezeu,
femeile cu trandafiri roşii în păr oftau şi se rugau să-i treacă,
vânturile din acele părți se preocupau să-i sufle lăcrimările
şi dom Miguel tăcea îngrijorător, semn rău.

Orașul era în primejdie şi clocotea în nelinişte,
se jurase în biserică să nu mai scrie
poezie pentru vreo femeie
şi totul a fost lăsat aşa o vreme,
un miros necunoscut venea dinspre fluviu,
zilele deveneau tot mai întunecate şi
bărbații nu mai mergeau după trestie,
puteau să-şi taie mâinile,
veneau veşti cum că în orașul
Elefantina la 10 mile depărtare e soare
şi totul decurge normal.
Dom Santiago privea acelaşi corp
ceresc nevăzut numit Dumnezeu.

A fost convins cu greutate şi sub amenințarea machetei
bărbatul celei mai frumoase femei,
abia s-a lăsat înduplecat s-o lase să meargă să-l ispitească,
de la nimeni altul nu s-a putut afla nimic,
din auzite se pare că întâmplarea aceasta a avut o urmare neplăcută.

Într-o dimineață de duminică dom Miguel Santiago de Amaradia
s-a întâlnit în piață la taraba cu pepeni galbeni cu donzela Ana Maria Munez,
a condus-o cu privirea la vale şi s-a răsărit de soare
-Nu te pot vedea de aşa mulți trandafiri mărunți de pe rochia ta.
- Atunci s-o dau jos.
Din pielea albă a donzelei Ana Maria Munez s-a luminat de-o duminică,
în săptămânile ce-au urmat cetățenii toți au spălat orașul,
lucrurile s-au aşezat, el i-a oferit cotul, ea l-a apucat. FIM

o segundo poema de Miguel Santiago de Amaradia para donzela Ana Maria Munez

sunt lucruri vrednice să fie povestite,
aşa cum de pildă zâmbetul fântânii din curtea interioară
de unde donzela Ana Maria Munez scotea apă dimineața
si se spăla peste tot şi dom Miguel Santiago de Amaradia
îşi ocupa locul din spatele draperiei să primească zâmbetul ei,
micile lui tabieturi legate cu sforicică subțire,îngăduitoare,
la un capăt în umbră la celălalt în soare, chiar vântul
auzind acestea venea şi se bucura şi el de avuția omului,
şi aducea şi el ce avea, mreje, trestii, cântece, vorbe nebăgate în seamă

părul ud peste umărul stâng al donzelei Ana Maria Munez,
mirosul plantației de cafea, motanul întors din vecine,
lucruri ale dimineții când se promite de-o zi curată,
ela, linda, ridicând de pe jos un pui de vrabie, goală,
prin urmare ziua aceasta avea să aibă o urmare de nepovestit

se poete întinde pe pâine cu unt ca
pe o câmpie nesfârşită
şi din aceasta câmpie oamenii să
poată trăii.

ochişorii donzelei Ana Maria Munez au spus atunci
că nu se pot lipsi niciodată.FIM

sub asediu

poetului Mircea Bârsilă la aniversarea celor 60 de ani

Păziți poetul acestei cetăți sub asediu,
ascundeți-l în clopot
şi îmbrăcați-l în hainele noastre cele mai scumpe
să ştie lumea cine suntem, sub ropot
el va scrie despre lucrurile noastre mărunte.

Păziți poetul acestei cetăți sub asediu,
el va povesti primăveri şi rochițe,
despre cântecele şi brațele noastre,
despre nimic de preț, va scrie foițe
în egală măsură, va şti să găsească remediu

Păziți poetul acestei cetăți sub asediu,
cum îl ştim istoriei noastre-i va pune fundițe
şi credinței noaste flori de câmp în cosițe
el va vorbi lumii în egală măsură
despre cum ne-am iubit, despre ură.

Luca Cipolla

Are 37 de ani şi locuieşte la Cesano Boscone - Milano.

Scrie versuri din adolescenţă şi din 2003 studiază limba română.

MUKHTAR (ALESUL)

Anotimpurile nu se termină de iarnă
şi nu există o zi lăsată la întâmplare..
îmi desfăşor kefiah
în faţa deşertului,
glasul lui în tăcere,
răul, să ştii, te ispiteşte în trup
când nu poate cu conştiinţa
şi colubrul are un rânjet familiar
construind gaura lui.
Întinsei mâna către neant,
carnea mea era mucava..
Ce făceam singur
şi ce dea inimii mele impulsul pulsaţiei?
Auziţi, auziţi în depărtare
cum suflă khamsinul
şi cum încreţeşte pielea mea vestejită..
lumină şi încă lumină, soarele îmi încălzeşte ceafa,
să nu vedeţi cum răsună aerul
şi cum pârâitul nisipului
e mai degrabă pe cel al făcliilor?!
Nu- ţi fie teamă să te arzi,
fiule,
susţine-te suflului acela,
totul este viaţă;
acum încearcă să umbli,
înfruntă hamada,
în fond labilă şi săracă de ispite,
apa e în tine, nu 65% din corpul tău,
deşert egal miraj
deci şi oază,
ştii bine..
vorbeşte farsi, română, italiană,
învaţă spaniola, araba, esperantoul,
te ascultă macul ăla
şi vulpea ţi-e soră precum o ploşniţă,
căţea sau antilopă nu ştiu ce,
solifugul te batjocoreşte şi face pe histrionul,
şi între leul şi impala,
cine victima şi cine călăul,
cine poate descifra codul şi să înţeleagă planul
Lui?
Unde schema, proiectul?
Ai umilinţa să cauţi
dacă îţi place vânătoarea de comori.
Fiecare cu scopul lui, cu veşmântul lui de mucava:
1+2+4 la fel ca 4+1+2 la fel ca 2+1+4
oricum fac şapte
şi mereu trebuie să vă uniţi în suma aia,
dacă unul se şterge, doiul să acorde ajutor,
să dezmembreze patrul, 2+2 sau 1+1+1+1,
numai ţelul şi sfârşitul acelui şir
să fie tot şapte;
şi dacă doiul se frânge,
nu contează,
suma să dea tot şapte,
deoarece natura pretinde asta,
fiecare cu scopul lui;
ce contează numele dat unui zeu, dacă iubeşti,
dacă inima ta e sinceră şi *atât de puternică* încât
iubeşte şi pe cine te urăşte,
aceasta este raza care din est se deapănă,
acolo unde nu putem privi,
acolo unde răsare soarele.
Acum ţi-e teamă de dună,
ci eu spun că nu vei afunda,
ce alte sirte şi mlaştini
încă te vor mai opri?
Îţi aminteşti după-amiaza aceea,
vegheai cel pe care tu-l numeşti cadavru

şi nu simţeai nici o prezenţă,
percepeai o sudoare rece, durere,
dar era esenţa lui să vegheze pe tine
asupra unui înveliş de mucava.
Deci, din ce nivel de existenţă
vom putea înţelege rolul
unui tăietor de gâturi şi al unui om prob,
al unui lunetist şi al duşmanului în cătare,
cine stabileşte distanţa şi diferenţa
între un călău şi jertfa lui,
ce văd ochii noştri
ce nu observă inima noastră şi
ce mintea
decât o parte din lumina aceea şi din întuneric
pe care şi tăietorul de gâturi o are
deşi în măsură diferită?
Ştiu că ţi-e frică de imperfecţiune
dar nu ridica niciodată scutul
şi îngenunchează cu mine în faţa întinderii astea de nisip,
nu frânge sinapsele ce ne leagă infinitului
fiindcă ele se activează
unde începe fiecare suplică şi supunere
strigătului din khamsin.
Dă-mi mâna ta, sunt aici şi pentru totdeauna,
energia se răspândeşte
şi tu poţi s-o simţi precum soarele pe ceafă.

NDE (Near-death experience)

De fapt nu stai pe loc
şi mlaştina se face pământ
valva timpului
îsi frânge angrenajele
un cordon de argint
pe care mâna infirmierei aurii
îl taie
şi te deşteaptă
acolo unde teamă şi insultă
în filmul tău observi
dar glasul unei lumini
precum braţele calde îmbrăţişezi
o lecţie pe care deja ai învăţat-o..
copil vei reveni.

NU-I TIMP SĂ DORM

Nu-i timp să dorm,
rândunicile se înalţă în stol,
soarele clipeşte printr-un coş,
Mă mişc ca o umbră
şi mă joc să mă întind
şi să mă contractez..
norii pe Belbo
arme vechi ideile, pistoale fără proiectil,
dintr-o şatră cânt împreună cu ei, nomazi,
ceea ce-i pur şi ceea nu-l este;
mă spăl pe mâini
de mania asta de protagonism
fiindcă este punctul de cotitură
şi cu o rostogolire
plâng şi regret, dar acum,
acum a venit momentul
să salut anii în urmă
şi pe tine care din ochii tăi vietnamezi
mă evoci din vis
şi din drumul tâmplarului
îmi şopteşti
dacă mai întreb de tine..
Nu mai e timp să dorm
şi pixul este fără cerneală,
la o chitară dezacordată pe pragul preexistenţei
fiica mea cântă.

NR. 42

N-aş avea portretul tău..
şi tămâia se răspândea în aer,
cam împinsă de o mişcare indusă,
eu, abureala, faruri cu xenon,
vălul se rupea
şi tu machiată pe un fir de geam,
nr. 42,
ce canal
trebuie să navigăm?..
Licurici şi fulgi de stele
care satură plantaţia,
cu degetul trasând Carul şi Orion,
absorbit în dishdasha mea
a omului din deşert,
Lebăda şi Leul,
un demiurg întins spre scara aceea cu fusceli,
temându-mă de ultima treaptă
şi de orgoliul meu.

Sechestrare de persoană

- Băi, animalule, ai avut mare noroc că s-a inventat motorul. Că dacă nu se inventa motorul, acum erai birjar!

Discuția se desfăşoară în buluceala de aparținători de la gura secției, ce urmăresc confruntarea cu ochii ieşiți din cap ca la broscoi.

Scena îşi merită pe deplin spectatorii. Masiv, teatral, impregnat de marea lui importanță socială şi valoare individuală, recitând ca George Vraca pe scenă, doctorul Murzil îşi anihilează verbal socrul.

Sunt amândoi cam de-o vârstă, amândoi roşi de trufia imposturii prin supraevaluare.

Tata socru a fost şofer la Partid. A decăzut, a ajuns şoferul direcției sanitare, dar i s-a menținut maşina cu număr de trei cifre, umblă prin spital în halat alb şi aşteaptă uşor să-l salute doctorii.

El este cel ce umple portbagajul lui *dom' derector* de derecție cu toate cele. Şi tot el este cel care dacă nu îl toarnă ar putea-o face oricând.

A fost ciocănar la Şantierul Naval, colegii săi au țâşnit de mult în sus, sunt maiori, colonei de Secure. El a rămas mai de căruță, dar şi-a păstrat relațiile şi trufia, se cazează în continuare la munte şi la mare la hotelul Partidului (are un carnețel de identitate şi aruncă scurt „Cutărescu de la Partid"), tată-său a fost instalat în poarta noului spital județean într-o uniformă cu fireturi de zici că este admiral.

Are un nume de botez care nu figurează în lista de sfinți a Bisericii Ortodoxe. În schimb are o fată frumoasă cu care Murzil s-a însurat după moartea amantei, doctoriță care şi-a injectat curară şi a murit conştientă şi incapabilă să mai respire de ziua propriului nume, făcându-şi cadou de ziua numelui această spectaculoasă ieşire din scenă pentru a spăla umilințele.

Fusese nevasta unui bogat nomenclaturist PCR-ist, bărbat deştept şi tolerant, care i-a oferit totul, mai puțin debordantele sentimente ale lui Murzil.

- Lasă-l pe animal, desparte-te, facem nuntă la mănăstire.

După care cea care i-a devenit nevastă lui Murzil îi telefona la spitalul unde fusese exilată în sictir de autoritățile care țineau cu fostul soț.

- Babo, lasă-l în pace, nu e de tine, noi ne iubim.

Telefonistele trăgeau cu urechea şi umpleau târgul. Tata socru era mândru de căsătoria fetei, chit că moartea şi înmormântarea doctoriței agitase târgul cam tare.

Sigur că mirele era copt şi mai avea câte un copil cu două foste neveste. De plăcut nu s-au plăcut niciodată.

Ginerele s-a răzbunat pe „Cutărescu de la partid" cumpărând o maşină la mâna a doua. Alfa Romeo. Scumpă şi care pornea doar împinsă. Nu avea starter, bendix.

Dar pe scaunul şoferului era întinsă o blană de antilopă. Blana de antilopă îl fermeca pe Murzil, precum mărgelele de sticlă pe un şef de trib african.

Murzil şi-a păstrat şi nevasta şi amanta.

Ori pe vremea aceea nu se inventase încă Viagra!

Nevasta frumoasă, de câte ori trăgeau la hotel o confundau fie cu fiică-sa, fie cu nepoata.

Natura nu suportă vidul!

Murzil a aflat ultimul ceea ce ştiau toți.

A obligat-o să scrie o declarație, nu de sentimente, ci tehnică, CUM o făcea.

Un frumos manual de sexologie.

Mergea cu declarația scrisă la fiecare şi i-o citea revoltat.

Apoi lucrurile au degenerat. Nu a bătut-o, dar a încuiat-o în casă. La etajul unsprezece. Nu poți sări de pe balcon. Fata l-a sunat pe tăticu'. Tăticu' era prieten cu o mulțime de milițieni, pe lângă securişti. Beau împreună, petreceau împreună.

Şi tovarăşul maior a trimis doi plutonieri majori la spital să-l aresteze pe Murzil pentru sechestrare de persoană.

A trimis special doi țigani înalți, negri ca smoala.

Murzil i-a abordat teatral, era actor ratat de tragicomedie:

- Ce doresc domnii?

Domnii l-au umflat.

- Dom' doctor, ne pare rău, dar ăsta e ordinul...

Şi l-au dus pachet la Miliție.

A terminat-o Murzil?

Nici vorbă.

- Băi, nenorocitule, crezi că m-ai înfundat? Îl serveşti pe animalul ăla? Beți împreună? Cu cine bei tu, mă? De ce i-ai mărturisit unde ții aurul pe care l-ai confiscat, dar nu l-ai predat? Îl păstrează soră-ta la Piatra Neamț?

- Zău, dom' director, aşa a zis? Şi ce-a mai zis?

- Adă-i şi pe ceilalți să le spun şi lor ce rahat a mâncat despre ei.

- Zău, dom' doctor?

Şi uite aşa s-a refăcut o familie fericită precum apa ce se strânge la loc după ce a înghițit pietroiul.

a. g. secară

Lumina pe care a găsit-o Schliemann...

Peter Sragher - *Dimineața sărută genunchiul Athenei*, Ed.Brumar, Timişoara, 2012.

La prima lectură

Peter Sragher a mai scris, printre altele, şi o carte intitulată „Să facem un copil”... Despre ea am mai scris. Concluzia era: Poezie de dragoste de calitate!

Cum este, poate într-un fel mult mai rafinat, şi „Dimineața sărută genunchiul Atenei”!

O carte care este de o savoare deosebită pentru iubitorul de istorie veche şi mitologie greacă. Pe acest împătimit de clasicism, poezia lui Sragher îl întoarce la Spiritul zeilor, războiul şi ura, dar şi pacea şi iubirea oarecum paradoxală a acestora pentru oameni!

Acest spirit poate lua, în cartea lui Peter şi nu numai, desigur, diverse întrupări. Lirice sau nu.

La început este o pasăre. Un fel de Măiastră matrioşkă. Venind de acum aproape 4000 de ani... Câteodată „pasăre de micene”, alteori „pasăre phoenix”, care îşi ia elanul „din penele păsării de micene”.

Alteori este măslin sau chiparos, poate măslinul primordial sau chiparosul primordial, de dinainte de orice timp, învățând nemurirea.

Acest spirit al Greciei mai poate fi şi „pământul roşu”, Timpul sau Lumina, Zeul Totalității (Pan), dar şi al Nimicului, Thalassa, Thalassa! Aer şi Mişcare! Albastru şi Alb!

Acest spirit este Istorie, cu tot ce înseamnă ea, inclusiv „uciderea frumosului”!

Gândiți-vă la toate cetățile legendare ale Greciei! Cele mai multe devenite polisuri! Toate acestea, frumusețea Helenei, Înțelepciunea şi Nebunia (mania!), Drumurile şi Credința, toate întruchipează spiritul legendar al Helladei!

Prin forța artei sale literare, Peter Sragher ne transmite toate acestea, ni le dăruieşte sau ni le reaminteşte!

Într-un fel, cartea este o meditație la umbra şi lumina vechilor ruine! Dacă vă mai spune ceva Grigore Alexandrescu!

O meditație şi o declarație de dragoste:

„da, grecie, te voi iubi/ până la stâncă/ până la oameni,/ până la cer” (p.16).

Este şi o meditație aproape spartană (vă aduceți aminte de cei 300?) asupra hotărârii zeilor de a aduce pe lume oamenii...

Un soi de eclectism ecumenic traduce literar miracolul sintezei păgâno-creştine care bântuie spațiul hellenic...

Este o poetică a spiritului grecesc, dar şi a amurgului acestuia, fără de care spiritualitatea europeană ar arăta cu totul altfel.

Este memorabilă această fenomenologie lirică a unui alt amurg al zeilor, probabil pe linia filosofilor germani (parafrazând o lucrare mai puțin cunoscută a lui Nietzsche, este o „naştere, nu tragică, a poeziei din spiritul vechi al Greciei”). La finalul ei înțelegem esența frumuseții, dar şi retorismul vag didactic.

Între apollinic şi dionisiac, Peter Sragher nu alege, dar este ales de către Lumina acelui spațiu...

William Golding, autorul unui roman inspirat de lumea veche a Greciei, scria în altă parte că „Singurul lucru solid este lumina”.

Din această unire scriitor-lumină se naşte o carte aproape miraculoasă, contribuind la o nouă RE-VEDERE a zeilor vechi şi mereu atât de noi!

În altă ordine de idei, am putea spune că volumul este şi o invitație la turism cultural!

La a doua lectură

Peter Sragher, scriind şi în limbile engleză şi germană, îşi concepe cartea ca un trident trilingv, explicând în pagini separate evoluția volumului, însoțit şi de fotografii făcute chiar în Grecia tot de către autor.

Recitindu-i cartea, descopăr, ca să vedeți că nimic nu este întâmplător, un album muzical, „Musique de la Grčce antique” (producție Harmonia Mundi), al ansamblului muzical „Atrium Musicae” din Madrid, înființat în anul 1964 de către călugărul spaniol Gregorio Paniagua.

Nimic mai potrivit pentru lectură ori re-lectură, muzica interpretată de către spanioli (prima ediție a albumului: 1978) neputând fi egalată, decât, poate, de albumele lui Vangelis... Pe acele acorduri, şi dacă s-ar putea şi cu vocea lui Sragher, versurile de început: „sunt pasăre născută din pietrele înnegrite de cenuşa micenei./ mă ridic./ aerul zboară sub mine./ niciodată n-am ştiut de ce nimicul incolor mă poartă pe braţe atât de sus./ niciodată n-am înţeles de ce-aş putea atinge cu creştetul stelele./ Îmi înfig aripa în aer şi cobor iute de tot./ uit de trup./ sunt mai uşoară decât cuvintele./ sunt aer curbat de culoare./ sunt." (p.6)

Zborul este deosebit de important pentru simţirea mesajului: „zbor iarăşi..." (p.7), „zborul pescăruşilor îi învaţă pe oameni dorinţa de uşor" (p.20), „sunt elada./ sunt aerul pornit de vânt, să-mpingă corăbiile spre depărtări./ sunt pasărea care taie, fără să ştie, albastrul din cer, până rămâne suspendat pe aer/ numai zborul" (p.66, ultimul poem în limba română), dar nu numai atât, textele lui Sragher putând fi o adevărată mină de aur pentru teoriile unui Bachelard sau epigon de-al său: reveriile sale sunt şi ale aerului, da şi ale celorlalte elemente primordiale („colinele şi dealurile se-aruncă în marea egee/ (...) aerul coboară din ziduri./ aerul se cutremură./ aerul cade la pământ./ aerul se aprinde în flăcări./ aerul arde pământul./ aerul se preface-n scrum./ aerul e una cu pământul." - p.16), nefiind uitat nici vegetalul („sunt rădăcină de măslin la poalele olimpului...", p.10), timpul (p.13 - chiar, dacă, bachelardian, trebuie să ne oprim doar la o poetică a spaţiului!)... La urma urmei s-ar putea începe o poetică a istoriei: „împovărat de istorie, aplecat spre pământul mereu roşu de oboseală, urc metru/ cu metru zidurile cetăţii vechi, îngropat în lumina lor blândă, roşiatică./ este un ritual, urmat de mine fără să-l ştiu, pentru nişte zei necunoscuţi, dar a căror forţă o simt în toate fibrele fiinţei." (p.15). Sau: „istoria, cu scutul ei topit în război şi pace, împarte puterea între bărbaţi mândri,/ tânjind după viaţă veşnică./ istoria zămisleşte bărbaţi lacomi de spaţiu." (p.32).

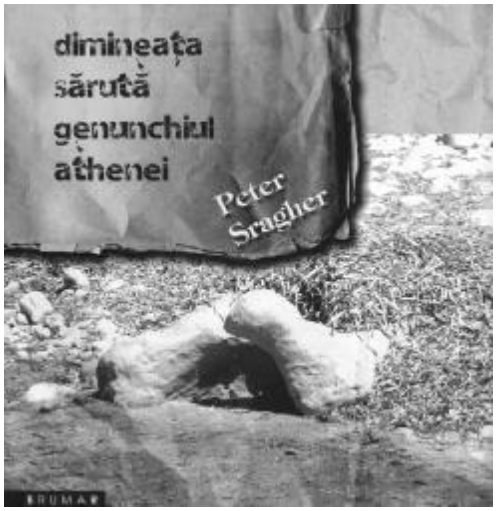

Expediţia lirică a autorului nostru contemporan este sinonimă cu o călătorie în timp, iniţiatică, Peter Sragher fiind un fel de Heinrich Schliemann liric, care reînvie imnuri, ori ai putea crede că rescrie, în maniera închipuită în care Vasile Voiculescu reuşea să dea o nouă dimensiunii pastişei după Shakespeare, acele poeme de găsit în antologiile vechii poezii greceşti... Miracolul de care vorbeam mai sus constă în autenticitatea receptării şi redării spiritualităţii locurilor în care călătoreşte şi cu trup, dar mai ales cu duh...

Şi poate ceea ce ne-a îndemnat să vorbim despre miracol este tocmai elementul sacru care împlineşte, aşa cum „rotunjimea lăcaşului împlineşte oraşul" (în poemul „crucea se-nchină a rugăciune", p.22), vechii zei şi Cel Nou întâlnindu-se uneori parcă armonios, alteori parcă deloc firesc întru poezie, nu neapărat certificând un posibil sincretism religios eretic... Lumina, despre care am mai amintit, parcă rămâne elementul principal al cărţii, unind trecutul cu viitorul: „unii credincioşi nici n-ating pragul de piatră al bisericuţei, urcată pe dealul/ împădurit, simt însă cum se lasă asupra lor, din apropierea ei, o rază de putere" (p.22) şi „zeii văd... cum din rădăcinile şi trunchiul arborelui de măslin/ se face lumină/ se face timp/ se face trup" (p.27).

Tensiunea apare clar în „nimicirea parthenonului", propunere inedită de abordare a filosofiei istoriei şi religiei: „parthenonul a început să se distrugă în clipa când grecii şi-au părăsit zeii./ (...)/ nici un cutremur n-a nimicit atât de mult parthenonul, nici un popor n-a distrus aşa de profund parthenonul, nici un blstem n-a măcinat atât de adânc din templu, cât a distrus pierderea credinţei grecilor în zeii lor dintotdeauna. Ca şi cum înţelepciunea/ şi sufletul i-ar fi părăsit./ statuile au început să-şi piardă bucăţi din trup./ cu fiecare athenian trecut la noul zeu, li se fărâmiţa o porţiune din nas./ cu fiecare suflet care-i părăsea, li se frângea o bucată de mână..." (p.45).

Lumina Iubire, Lumina Putere Îndurătoare, Lumina jertfă din care „se năştea o linişte ce amuţea toate culorile", Lumina care le-a dăruit tuturor oamenilor, nu numai grecilor, frumuseţea Helenei, poemul dedicat ei fiind unul dintre cele mai frumoase imnuri închinate celei care a provocat (direct sau indirect) un război celebru... Lumina care sărută, de fapt, genunchiul Athenei... Iubirea care poate face ca piatra cetăţii să simtă talpa miresei călcând-o (ca în „mireasă de micene")...

Lumina care se poate schimba oricând în furtună...

Precum observaţi, poezia Eladei metamorfozează şi cititorul, şi cronicarul de carte... Piosul omagiu adus unui fenomen şi-a împlinit menirea...

Centenarul unei reviste

ZBURĂTORUL

2013 este un an bogat în evenimente. Ale prezentului, deopotrivă, ale trecutului. De când am păşit - cu paşi urieşeşti - în mileniul al treilea, parcă devenim tot mai vigilenţi, conştientizând, că mai presus decât toate este măria sa *Trecutul*. Aşadar, să ne-ndreptăm privirile către un trecut luminos: revista **ZBURĂTORUL**, publicaţie literară gălăţeană a anului 1913 – pentru a o elogia.

Zburătorul a avut o viaţă editorială încadrată în ritmul calendaristic al zbuciumatului an 1913 (16 pagini, format 30•24, 10 bani exemplarul; redacţia şi administraţia: Galaţi, str. Gamulea, nr. 5), coordonată fiind de o echipă de inimoşi iubitori de literatură din oraşul dunărean. Îndrăznim a crede că numele învăluite în masca pseudonimelor „Ramses" şi „Rică Ventureanu", nu au fost străine de destinele acestei publicaţii. Semnăturile care domină sunt deja cunoscute, amintind doar câteva: George Tutoveanu, George Emil Bottez, Emil Maur.

Prea bine se ştie, pentru publicitate sau întru recunoaştere, orice publicaţie care se respecta se dorea (şi se doreşte) a fi prezentă în marile colecţii ale unor mari instituţii şi biblioteci din ţară. Numerele 1-6 ale acestei reviste se află conservate în arhiva Bibliotecii Academiei Române.

Ceea ce frapează este că acestei colecţii (şi nu este singura), îi este ataşată o scrisoare (olograf), cu acest conţinut: „*Onor Academia Română Bucureşti, Avem onoarea a vă informa revista* <ZBURĂTORUL>, *de la nr. 7/9 şi următoarele nu au mai apărut. Aceasta spre ştiinţa dv. Cu toată stima*". Textul este însoţit şi de o parafă: „Societatea Cooperatistă <Moldova> Arte Grafice, Galaţi".

Demn de apreciat, poezia domină paginile revistei, prin semnăturile lui M. Sorin, P. Dănescu, Clara A., Ion Iordăchescu, Soare I. Manolescu, dar şi-ale unui Cătălin - din Bucureşti. Întru amintire, să rostim împreună cu Emil Maur: „*Mi-e inima atâta de tăcută / De par'că a încetat de mult să bată; / Şi nu ştiu dacă mai trăiesc şi-acuma / Sau mi-amintesc că am trăit odată...*" (**Învierea**, nr. 1,15 iunie 1913)

În paginile revistei sunt reproduse şi câteva variante inedite din creaţia lui Mihai Eminescu (**Glossă**, **Mai am un singur dor**), iar epigrama pare a fi preferinţa lui Pavel Papadopol-Galaţi: „*Mă cam miram (i)eri când mi-am afirmat / Că'n viaţă n'ai văzut niciun măgar. / Doreşti cu orice preţ? Iată un sfat: / Să umbli cu oglinda'n buzunar*". (nr. 2, 15 iulia 1913)

Numerele 2 (15 iulie 1913) şi 3 (1 august 1913) sunt consacrate poetului Ştefan Octavian Iosif. Pagini sfâşietor de triste. „*Poetul a murit... A murit atunci când marşul lui*, **LA ARME! -** *a răsunat, în sfârşit, ca o trompetă războinică din pieptul Românilor. Când l-a scris, poetul mâhnit, crezuse că strigătul lui n-a găsit ecou. Dar sufletele au tresărit, şi au tresărit în clipa când inima lui fusese distrusă...*"

Un necrolog, zguduitor, semnat de Ad. Orna-Galaţi. Un necrolog care suprapune: o izbândă (redobândirea provinciei Dobrogea de Sud), dar şi o înfrângere a unei fiinţe extrem de sensibile (moartea unui poet mult iubit). Un înscris, sfidător, subiectivist (în parte): „*Iosif a fost doborât de o femeie; ucis de sentimente - ca un adevărat poet!... Femeia n-are acea brutalitate criminală a bărbatului care omoară cu braţul, cu puterea fizică. Ea atacă în mod perfid sensibilitatea bărbatului, şi-i distruge fiinţa sufletească înainte de a-i ucide corpul...*"

Victoria Românilor este onorată în paginile revistei. În numărul al doilea (15 iulie 1913) este reprodus poemul **La Arme**!: „*Veniţi, viteji apărători ai ţării! / Veniţi, că sfânta zi a răsărit! / E ziua mare a reînălţării / Drapelului de gloanţe zdrenţuit! / Veniţi din toate unghiurile zării / Să cucerim ce-avem de cucerit! // La arme cei de-un sânge şi de-o lege!... / La arme pentru neam şi pentru Rege!... / Când Patria ne cheamă sub drapel, / Datori sunt toţi copiii ei s'alerge, / Să'l apere, să moară pentru el*!..." (Şt. O Iosif)

Iar în numărul 3 (1 august 1913), poezia **Prinţului Carol**: „*Acesta este visul meu: / Să-mi lase-o rază Dumnezeu / În cuget, să-mi aprindă scrisul, / Măreţ să-mi isbândească visul. / Şi plin de veselie'nchin / Paharu'mpurpurat cu vin / În cinstea celui ce şi-a dat / Cuvântul că va fi soldat...*"

Versurile lui Iosif sunt imn de recunoştinţă pentru jertfa poporului român. Visul suprem era, firesc, Marea Unire. Greul abia va începe (din 1916). Poetul nu a mai apucat acele cumplite vremi, dar nici izbânda anului 1918. Şi de-atunci trecut-au 95 de ani! „*Trăim o vreme întunecată, / O mergi, copile şi învaţă / Cea mai frumoasă, mai măreaţă / Dar şi mai*

tăinuită artă, / Învață, dragă cum se poartă / În luptă sabia şi calul! / Recucereşte-ne Ardealul... / Acesta este gândul meu – / Auzi-mă tu, Dumnezeu!"

Această mare însufleţire se ţese şi-n versurile lui Leontin Iliescu – **Ţării mele**: „*Îmbracă-te, frumoaso, în zale de argint, / La şold îţi prinde spada, la cingătoare flori, / Şi'ncoronează-ţi fruntea cu flori de mărgărint, / Cu lauri şi cu lothus - ca'n mândre sărbători. // Eroic este braţul ce sta cutezător / Şi'nfruntă moartea'n faţă c'un gest biruitor / Căci el a pus odată, aprins de-un nobil ţel, / Pe fruntea unui rege* COROANA DE OŢEL..." (nr. 3/ 1 august 1913)

Victoria Românilor din 1913 se cerea elogiată. O vor face Leontin Iliescu şi G. Georgescu-Theologu, prin poemul lor: **Se'ntorc vitejii...**

„*Se'ntorc vitejii din război,*
Urmaşii vechilor eroi -
Ei Tricolorul sdrenţuit
A doua oară l-au sfinţit...
Veniţi cu cântece şi flori
Să răsplătim pe'nvingători!..."

Frumoase versuri, însufleţitor îndemn, amintind şi de jertfelniciile anilor: 1877-1878, cu largă voinţă şi dorinţă înspre biruinţa lui 1918.

În paginile revistei „**Zburătorul**", precum un corolar, tronează CRONICA RIMATĂ. Un adevărat regal. Cu scheletul specific unei fabule, rimările lui Ventureanu sunt mai mult decât moralizatoare, deşi par protejate de dictonul latinesc: „*Nihil novi sub sole*". Vom reproduce doar o secvenţă, din numărul 6/1 octombrie 1913, cronica rimată, intitulată **Portretul meu**:

„*Dragi cititori şi vouă drăguţe cetitoare, -*
Vă scriu de-atâta vreme - prostii sforăitoare,
Vă bat de atâta vreme în piuă multă apă,
Rimez şi mii de inimi din mine se adapă -
şi voi nu mă cunoaşteţi, îmi ştiţi numai de nume:
Că' **Rică Ventureanu** *ce dă cu barda'n... lume,*
Dar - iată o surpriză vreau să vă fac acuma
Şi văd: mi-e greu păcatul, dar îmi veţi trece gluma,
Când X poet cu vază, ce a publicat în foaia
<Prostia literară> <Iubitei> şi <Văpaia> -
Doreşte să ne'ncânte, (cunoaşteţi tot secretul)
Mânjeşte-o foaie albă şi-şi publică portretul..."

Doriţi a-l cunoaşte pe-acest Rică Ventureanu (care, dac-ar fi printre noi, multe-ar mai avea ***rima***)?

„*... vedeţi, posed un nume,*
Trăiesc din versuri proaste cu care'mproşc în lume,
N'am leafă, nici casă şi nici prieteni, rude,
Îmi place... somn pe varză şi borş de... caracude
Ei hai, păşiţi acuma, drăguţe cititoare...
Frumoase şi bogate... şi'n urmă... salutare".

Şi cum prea bine se ştie ce se-ntâmplă şi astăzi, tare-am crede că întreruperea apariţiei aceste frumoase reviste i se datorează şi acestui Rică de Rică...

Interesantă este reflecţia lui G. Răzvan (nr. 5/1 septembrie 1913), cu titlul: **Ce lipseşte revistelor <BUNE>?** Mărinimos prilej, spre a aminti de predecesoarele „***Dunărea de Jos***" şi „***Pagini Libere***", care au fost „*pe vremuri*" „*reviste bune*". Firește, autorul se referă la momentul anterior lui 1913.

Întrebându-se de ce „*n-au durat ele*", dacă analizăm istoric, multe cauze au fost. Printre altele, G. Răzvan vorbeşte de „*masa de cititori*", pe care o împarte în trei „*categorii*". Subtila sa analiză conduce, firește, tot spre-acel mult şi dorit „*obol*" din partea cititorilor, fără de care nimic nu are viaţă lungă şi frumoasă.

Şi-n acest context, merită a aminti că a fost odată ca niciodată o frumoasă revistă: „***Dunărea de Jos***". A înflorit, în perioada: 7.09.1908 şi 15.08.1910, cu un ultim număr, pe 1.03.1912, activând, din 1909, sub egida „*Cercului literar-cultural <Dunărea de Jos>*". După o pauză de câţiva ani, revista îşi va relua activitatea, în 1919, spre bucuria iubitorilor de literatură din Galaţi, cu precădere. Şi totul, prin strădania distinsului om de cultură: ***Constantin Z. Buzdugan*** (1870-1930).

Continuatoare a mesajului programatic impus de-a lungul timpului de străvechea revistă, avem certitudinea, şi actuala revistă „***Dunărea de Jos***" (înveşmântată în aura unei noi prezenţe grafice; plăcută şi interesantă), care este purtătoarea de drapel a venerabilei „***Dunărea de Jos***", îşi va aminti, negreşit, în acest septembrie 2013, la 105 de la prima sa apariţie!

Cu veneraţie, către „***Dunărea de Jos***" a anilor 1908, 1912, 1919!

Prinos de recunoştinţă unui patriot, **Constantin Z. Buzdugan**!

Viaţă lungă şi frumoasă, actualei „***Dunărea de Jos***" şi echipei sale!

„Viața e un tren care te duce în mormânt”...

Violeta Ionescu

BARBU NEMȚEANU - poetul prea grăbit

„Poet a fost! Şi cântul lui şi plânsul/ Sub cerul înstelat treceau fiori/ Un codru era sufletu-i şi-ntrânsul/ Cântau privighetori!”... Un epigraf încastrat pe frontispiciul ediției a II-a a volumului său de debut, „Stropi de soare”, 1915, încă de pe când poetul trăia. Cu patru ani mai târziu, aceste cuvinte puteau fi săpate pe mormântul unui poet care s-a grăbit să ne părăsească la numai 32 de ani. Aşa scria în 1926 şi Mihai Dragomirescu în „Antologia Barbu Nemțeanu” apărută la Editura Literară a Casei Şcoalelor, despre poetul gălățean al începutului de veac XX.

Poetul Barbu Nemțeanu (alias Benjamin Deutsch) s-a născut la Galați, la 1 octombrie 1887. Dintr-o corespondență a lui Ctin Graur către S. Negură-Archaeus, pentru alcătuirea unei biografii, aflăm: „Era fiul defunctului Deutsch, institutor la Şcoala Israelită din Galați. Tatăl său a murit de tânăr, lăsând o numeroasă familie în mizerie. De la vârsta de 10 ani, Barbu a trebuit să fie un susținător al familiei - băiat de birou. După câțiva ani a început să scrie versuri.”

A urmat cu greu liceul din localitate şi o şcoală pentru adulți, în timp ce lucra ca practicant într-un birou, apoi ca funcționar la o bancă comercială din Galați. Muncea şi scria versuri. *Ora et labora!...*

Avea 17 ani când a debutat publicistic în săptămânalul gălățean „Înainte” (1904), al lui Ioan R. Burbea. Pe atunci era doar „un poet timid”, dar care „izbutise să acapareze atenția publicului” (George Munteanu, „Galații”, partea a II-a).

S-a afirmat ca ziarist, reporter la ziarul Tribuna liberală din Galați, apoi a redactat şi a condus, tot aici, revista „Pagini libere”, săptămânal literar-ştiințific în care semna: poezie, traduceri, recenzii, note, opinii. Primul număr a apărut la 1 iulie 1908. În anul următor, revista a fost transferată la Ploieşti, apoi la Bucureşti.

A colaborat la numeroase periodice importante ale vremii: Actualitatea, Adevărul, Adevărul literar, Belgia Orientului, Conservatorul Brăilei, Convorbiri critice, Convorbiri literare, Cosânzeana, Duminica, Ecoul (Galați), Facla, Flacăra, Floare albastră (Iaşi), Floarea darurilor, Galații Noi, Ilustrațiunea română, Înainte (Galați), Lumea, Lumea evree, Lumina, Lupta (Tulcea), Mântuirea, Neamul românesc, Neamul românesc literar, Noua revistă română, Rampa, Renaşterea, România muncitoare, Săptămâna ilustrată, Scena (1917-18), Steaua noastră (New York), Şoimul, Teatrul (Iaşi), Tribuna liberală (Galați),Viața literară şi artistică (1907), Viața socială, Vieața nouă, Viitorul social, Adam etc.

A tradus literatură clasică din mai multe limbi: germană, franceză, engleză, daneză şi rusă. Datorită lui, poeți de valoare ai literaturii universale - Heine, Goethe, Lenau, Baudelaire ş.a. - au ajuns să fie citiți şi în România.

Deseori semna sub pseudonim: B. Aschenazi (Pagini libere, 1908),Cireşeanu, Ion Corbu (Neamul românesc, Neamul românesc literar, Pagini libere), Ion Crângu (Duminica, 1906), Vasile Crângu (Duminica, Pagini libere), Barbu Exoticu (Adevărul, Belgia Orientului, 1906), Germanicus Galitiensis (Belgia Orientului), Tedesco (Adevărul, Dimineața, 1909-1910; Pagini libere, Tribuna liberă; I. Tedescul (Rampa), 1915-16), Luca Zimbru (Pagini libere, Tribuna liberă, Vieața nouă, 1907).

La 30 ianuarie 1910, îi scrie din Bucureşti o scrisoare lui Mihail Dragomirescu, care era tot din Bucureşti, pe str. Gramont 11, prin care îi semnala un plagiat apărut în revista literară „Convorbiri critice” (scrisoarea o găsim în dosarul prof. D.D. Şoitu, donat de familie Bibliotecii V.A. Urechia): *„Iubite Domnule Dragomirescu, Una din două: ori ați fost victima unei farse ori cineva s-a făcut vinovat de un neruşinat plagiat.*

În ultimul număr al „Convorbirilor” sunt tipărite nişte meditații intitulate „În Ruină”. Bucata, ce-i dreptul, e foarte frumoasă, dar păcatul e că-i copiată cuvânt cu cuvânt - nici titlul măcar nu-i schimbat! - din volumul de „Versuri şi Proză” al lui Ion Păun Pincio (pagina 141-144). E curios numai că plagiatorul e un anonim: Sonia. Ceea ce mă face să cred că e vorba de o farsă. Cunoaşteți pe Sonia? Al d-stră devotat, B. Nemțeanu” (Ms.I/734)

În 1913, când tuberculoza de care suferea se agravase, colegii de la „Adevărul” l-au ajutat să plece la Lausanne, în Elveția, să se trateze într-un sanatoriu specializat.

Tot din arhiva prof. D.D. Şoitu aflăm că în perioada nov.-dec. 1913 Barbu Nemțeanu a corespondat cu „simpatia lui”, Emma Weissbluth din Galați şi cu sora ei, Blanche Brill, care locuiau în Galați, pe str. Brăilei.

Despre Emma Weissbluth ştim că în tinerețe a studiat arta decorativă cu pictorița gălățeană Lola Schmierer Roth şi că a murit la scurtă vreme după Barbu Nemțeanu, la Berlin, în 1923.

Corespondența lui Barbu Nemțeanu cu Emilia Weissbluth, care împlineşte anul acesta… 100 de ani, cuprinde opt scrisori trimise din străinătate, în perioada 3 nov.1913 – 12 dec.1913, când poetul a mers la tratament în Elveția. Asupra lor vom reveni în numărul următor.

(*va urma*)

UN TANDEM LIRIC

Într-o lume amorţită de mirajul materialităţii şi succesului facil, cu o literatură adesea agresată de comandamentele comercialului şi prea rar impusă de o mass-media în degringoladă, survin, cu încetineala melcului încăpăţânat, apariţii editoriale cu un apreciabil impact asupra iubitorilor de literatură adevărată. O astfel de apariţie este volumul de poeme **Oglinzi** (Editura Oscar Print, Bucureşti 2013) semnat de două poete de origine gălăţeană: **VALENTINA TECLICI** (ce locuieşte de mai mulţi ani în Noua Zeelandă) şi **VIOLETA IONESCU** (înfruntându-şi destinul în oraşul dunărean).

Sunt două nume, nu îndeajuns de cunoscute de lumea literară gălăţeană, precum şi de către publicul cititor de aici (să fie de vină atitudinea/ reacţia cotidiană a celor două autoare sau anemica reacţie a criticii literare locale şi de aiurea?), călduros prezentate de scriitorul Dan Plăeşu pe coperta a 4-a a cărţii: *Fiecare semnează câte 13 poeme...aceptând să-şi expună trăirile de suflet, dând în lături o cortină de pluş, ce le ascundea înainte, pentru ca noi, oamenii, să le putem vedea/ admira/ contempla nebănuitele ascunzişuri ale spiritului... Valentina şi Violeta ne dăruiesc această carte într-o primăvară.*
Ca să renaştem sufleteşte şi datorită poeziei lor.
Cartea poartă un titlu ce te duce cu gândul la Narcis. O oglindire *sui generis* a două suflete iscoditoare a frumos-urâtului liric. Două oglinzi vii puse faţă în faţă, armonizându-se, circumscriindu-se unui demers de trăire totală.
Este o carte de poeme scrisă la patru mâini,un adevărat seismograf al stărilor sufleteşti, amplu interogate şi valorificate atent.
Valentina Teclici manifestă un acut simţ al proporţiilor suspectându-şi, mai la tot pasul, mişcările sufletului, venerându-şi-l ca pe cel mai scump zăcământ (*Oglinda din perete arată/ Că vârsta sufletului/ Mi-e neschimbată* - Oglinda; *Urmele pe trupuri, rănile din suflet,/ Litere cu fier înroşit, peceţi ale stelelor,/ Povestea fiecărui element.* - Povestea fiecărui element). Trecerea timpului declanşează varii reflecţii: *Ziua care trece bate-n piept ceasornic,/ Şirul de secunde, tăinuite-oglinzi...// Ziua care trece îşi încărunţeşte secundele/ Ca arborii toamnei, frunzele-arămii* - Ziua care trece. *Timpul, arbore mirific,/ Desfrunzeşte secundele şi orele zilei,/ Elegant ca dansul gheişelor.*- Încotro vă-ndreptaţi?
Vegetalul, aspiraţia poetei *spre misterul vieţii* şi spre *copacul transcendental*, este o altă tentaţie a sa, asumată într-un registru liric cu certe şanse de receptare (*Copacul transcendental/Aripă orientată spre cer/Deschide al vieţii portal*- Lemn de vioară, inima.). Întâlnirea cu oceanul devine o confruntare, dar şi o modelare a fiinţei primitoare: *La picioarele mele, Oceanul se-nclină./ Muget de fiară, respiraţie de violină,.../ Simt lutul fiinţei, vibrare moale/ Adânc îngemănându-se cu apa....// La picioarele mele, Oceanul se-nclină./ Vulcanii irump, se cutremură Luna./ Moale, lutul fiinţei mi-e modelat de apă.* - Una cu Oceanul.
Violeta Ionescu vine cu un *ce* personal în structura cărţii. Este atrasă de forma clasică a versurilor.O sensibilitate îndelung filtrată trece prin bolgiile sufletului omniprezent. În destule situaţii, apropierea autoarei de un vitalism imemorial îţi taie respiraţia: *Lasă-mă, frumoaso, să-ţi descalec caii/ Murgii tăi sălbatici ne-mblânziţi cu anii/ Să-i adăp setoşii la răscrucea vremii...// Să le dau să pască din ghiocul mâinii* (Mândrei zile care trece); *Nu moare urma copitelor rămasă în lutul moale/ Din care bei apă vie de flori* (Nu mor caii când vor câinii).
Nici fiorul divinităţii nu-i străin poetei; un fior asumat, companion frământărilor sale existenţiale (*De aceea, rogu-te/ Doamne al tuturor întâmplărilor,/ umple îngerii/ cu pământ ceresc/ şi fă-ne din nou* - Quo vadis, Domine?).
Un sentimentalism nu îndeajuns de echilibrat trage, pe alocuri, în derizoriu poeme altfel onorabile (ex. Pretutindeni şi nicăieri).
Poeta susţine că arborele (pe vremuri frate cu românul prin pădurile nesfârşite!) şi-a păstrat virtuţiile unui mag tămăduitor pentru slăbiciuni, dar mai ales pentru aşa zisele puncte forte ce umbresc ego-ul: *Arbore frate.../ Cine îţi porunceşte tăcerea?/.../ Arbore frate/Lasă-mă în coaja ta/ Cum poţi muri fără inimă?* (Arbore frate)
Cartea de poeme **Oglinzi,** semnată de Valentina Teclici şi Violeta Ionescu este o destăinuire lirică de o sensibilitate neaoş feminină!

SOLITUDINI CONTEMPORANE

Interferența domeniului obiectiv cu pluralitatea ipostazelor virtuale, mai mult sau mai puțin irațională, marchează suita manifestărilor din contemporaneitate, abordate în general lejer, profund necritic. Dan Mircea Cipariu analizează cu seriozitate complexitatea acestei constante propensiuni spre depășirea limitărilor, în majoritatea cazurilor o salvare profund iluzorie de singurătatea ce ne guvernează. *Singurătatea vine pe Facebook (Tracus Arte, 2012)*, cu 12 elocvente ilustrații de Mihai Zgondoiu, scoate în relief inconsistența alternativei spațiului virtual ce nu poate mereu disemina persistenta *disperare.* Condiția umană e adeseori angoasantă: *sunt un suflet nou-născut care ştie încă de la început/ despre termene-limită şi despre constrângeri// stau între linia inimii şi cea a capului/ la rând cu timizii şi îndrăgostiții// "sfârşitul nu vine niciodată singur"/ citesc pe monitor/ pare un adevăr tot mai prietenos/ pentru care merită să dai like.* Acest carusel eclectic amalgamează singurătăți, insomnii, fericiri şi pierderi de identitate, un vis cât o eternitate încercuind sufletele. Abordările livreşti tapetează calea spre inevitabilul redimensionării ce pare a vesti finalul: *citesc "sufletul romantic şi visul"/ de albert béguin// simt tot mai mult cum sunt întruparea/ unui călugăr zen/ care caligrafiază cu vârful limbii/ aceeaşi şi aceeaşi scriptură// "mă pregătesc pentru haos şi apocalipsă/ apocalipsa şi haosul se pregătesc pentru mine"*. Existențialismul versurilor lui Dan Mircea Cipariu readuce în discuție sentimentul *reificării*, înstrăinare proprie omului strivit de pierderea fundamentelor. Ca o depășire a crizei, apelul la divinitate poate alunga umbrele nihiliste. Şi totuşi înşelătoarele iluzii persistă, contribuind la vulgarizarea idealurilor ce odată păreau intangibile: *privesc soarele care îşi pierde urma/ printre pietrele neşlefuite/ fericirea e un mod de întrebuințare.* Imaginea unui binemeritat *catharsis* mai destinde încrâncenările curente: *îmi pregătesc plămânii pentru aer/ tot mai mult aer/ până când pielea şi carnea mea vor deveni/ eter/ şi suspendată/ în care cuvintele gândite vorbitoare* . Universul tentacular al poetul invocând chiar şi practici *oglinzile devoratoare/ strălucesc pe subconştient-onirică/ într-un labirint singur cuvânt de mântuire/ ca să de rugăciunea inimii.* Asemenea *Meduzei*, gardons les proportions, iluzie întunecată. Ființarea nebănuite sechele, toate din zodia formă de celebrare a sărbătorilor ia

prin el voi intra într-o grădină se transformă în organe rețelelor amenință constant, isihaste pentru a se elibera: *rețele şi pe pereți/ pe autostrada terestru// am nevoie de un scap de semantică// am nevoie* damnatului echipaj de pe *Pluta* surferii virtuali sunt exilați într-o traumatizată poate provoca unui absurd asumat. O nouă naştere în acest spațiu al tuturor posibilităților, cu specificele lui ritualuri: *pentru concursul "cel mai frumos Crăciun" de pe net/ premiile sunt un suport pentru cd-uri/ un set de pahare de şampanie/ şi o decorațiune de iarnă// femeile dau majoritatea like/ şi scriu cum bebeluşii țâncii şi adolescenții lor/ le luminează sărbătorile// bărbații au poveşti senzaționale/ ce crăciunițe care fac streaptease/ cu recorduri la mâncat cârnați şi la băut vin// doar singuraticii nu scriu poveşti/ nici patetice/ nici cinice/ doar singuraticii postează câte un aforism/ despre/ iubirea de celălalt.* Dan Mircea Cipariu se raportează la profunzimea valorilor perene, *iubirea* fiind primordială. Invocarea transcendenței se dorește a fi tămăduitoare pentru sufletele captive iluziei pluralității proprie Internetului. Un daimon pozitiv, *ca un regat de vocale cu sânge albastru din care se nasc idei*, coordonează esențiala regenerare în spiritul "lucrurilor cu adevărat importante". Versurile din *Singurătatea vine pe Facebook* pot fi consecința elanului împotriva maculării: *realitatea e tot mai mult o clepsidră spartă/ din care iese o maree de sânge/ pentru poftele unui înger căzut// eu nu sunt nici realitatea/ nici oglinzile ei mincinoase// nu mai vând iluzii/ nu mai cumpăr indulgențe// eu sunt un vis de purificare*. Pe Facebook întâlnim frecvent inautenticitatea şi atâtea false atitudini, astfel încât, concluzie implacabilă, *e mai uşor să fii altul/ decât tu însuți// e mai greu să priveşti în ochii tăi/ cum vine/ SFÂRŞITUL/ tot mai ademenitor.* Benigna supunere față de tot ceea ce înseamnă poezie are nebănuite conotații eliberatoare, drept-mergătoare în direcția nedisimulată a Luminii. Lupta începe de pe pozițiile unei evidente precarități opozante. Sunt inventariate cele mai întâlnite mutații produse pe fondul consumului excesiv de Facebook. Internalizând nervalian *soarele negru,* regiunile virtuale devin tot mai contondente. Dar, misterios, *cerul e o carte cu şapte sfeşnice aprinse*, ca o infailibilă promisiune. Pelerinajul la Ierusalim, pe Via Dolorosa, trezeşte stări adesea contradictorii, Sfântul Mormânt şi întregul context spiritual ce cheamă izbăvirea fiind frecventat de mulțimi alienate: *sunt drogat/ cu mii şi mii de fotograme/ în care o mână străină/ vinde şi cumpără părți din creierul meu/ încă neatinse de consum şi idolatrie/ stau la coadă în fața Sfântului Mormânt/ cei de lângă mine îmi par o armată de ventriloci/ care cântă imnuri în graiuri necunoscute. Scrisorile* şi *Visele* pe care ni le propune Dan Mircea Cipariu schițează semnalmentele unui *Homo Facebook* supus multor pericole. Există riscul unui trist final în solitudine şi întuneric, printre *cutremure interne* năruind inimile.

FOLCLOR

RITURI ŞI FANTOME

Moto:

„Ileana Cosânzeana sau Sânziana a fost o fată frumoasă, de o frumusețe fără margini, astfel că ea în frumusețe nu-şi găsea asemănare, decât pe Soare. Astfel că ea avea un cal Pag de întrecea Soarele. Şi logodindu-se Cosânzeana cu Soarele, după nuntă au plecat de la mama Soarelui (care era o fimeie văduvă), cu carul triumfului şi mergând prin văzduh, în repeziciunea prea mare, Ileana Cosânzeana a alunecat şi a căzut în mare. Soarele pogorându-se şi sorbind toată apa, a găsit-o prefăcută în mreană. Şi, nemaiputând să o mai revadă aşa cum era, s-a supărat şi a plecat umblând şi astăzi să mai găsească o asemănare"

Tom Covurlui, f.388

Tot înfricoşătoare era şi Mama Răpii. Acest dimon era aşa, ca un car încărcat cu fân, iar în loc de roate avea nişte picioare subțiri, bine articulate şi foarte lungi, ca de cocostârc. Călca tacticos peste clăi şi chiar peste copaci, fără să atingă nimic. Deşi apărea foarte rar, era periculoasă, mai ales pentru drumeții obosiți şi singuratici şi pentru cei care rămâneau peste noapte în plin câmp. Apărea uneori şi prin sat, tot pe la miezul nopții. Speria mai ales copiii lăsați singuri acasă, la vreme de noapte şi, care, nesocotind sfaturile părinților, se uitau pe fereastră după miezul nopții15. „Să nu vă uitați pe fereastră că o s-o vedeți pe Mama Râpii" le spuneau ei când plecau la vreo cumetrie. (Domnica Iordache, 42 de ani, inf. 1972).

Apariția acestui monstru în zona noastră este deosebit de interesantă. Mitologia generală îl prezintă - cu exact aceleaşi caracteristici - ca aparținând culturii tătare sub numele de Attzîs, cuvânt care în traducere înseamnă „fără nume" (mulțumesc dnei profesoare Abdula Ghiulde pentru această traducere).

Se pare că una din funcțiile colibei bine construită în câmp - pe timpul secerişului - doar pentru câteva zile, era şi aceea de a-i feri pe oameni de fantasmele nopții. De adăposturile construite acestea nu se apropiau, mai ales dacă sătenii agățau şi o hârcă de cal pe acoperiş.

De adăposturi nu se apropiau nici ielele, nici Bocitoarele şi nici „Fata în alb" . Fata în alb nu trebuie confundată cumva cu vreuna din cele şapte - sau nouă - fete de împărat îmbrăcate în alb. Acestea umblau în grup compact, ținându-se tot timpul de mână, gata oricând să încingă o horă năucitoare în jurul celor care se încumetau să lucreze în zilele de Rusalii şi, mai ales, după-amiază. Ele aduceau ploi devastatoare, însoțite de grindină, adevărate calamități, care distrugeau recoltele şi îi înnecau pe cei nesăbuiți. După părerea unora, dacă te duceai la praşilă în astfel de zile, îți apăreau mai întâi şapte şerpi, unul după altul: „M-am dus într-o zi, de Rusalii, la praşilă. Cum am dat prima sapă, mi-a apărut un şarpe, apoi încă unu şi încă unu... până la şapte. Cum dădeam cu sapa, hop şi şarpele. Când am văzut aşa, mi-am luat bulendrele şi traista cu mâncare şi am plecat spre sat. Sapa am lăsat-o acolo, pe bucată. Mi-a fost şi frică s-o mai iau. Dinspre Crivăț se învolburau deja nori groşi, aducători de potop şi grindină. Dacă aş mai fi zăbovit un pic, ar fi apărut şi cele şapte fete de împărat îmbrăcate în alb şi ar fi fost vai şi amar de mine. Şi aşa, când am ajuns la marginea satuliui, m-am întâlnit cu un bătrân care m-a cam luat în dârmol: «Nu cumva ai fost la praşilă, fimeie fără minte?"

În zilele de Rusalii, unii săteni din Măcişeni formau grupuri de aproximativ 7 femei şi bărbați şi umblau pe câmp, cam pe timpul prânzului. Făceau horă în jurul celor aflați la muncă, fie că se odihneau, fie că prăşeau. Cântau din gură şi din fluier câteva minute, apoi plecau mai

Continuare din numărul trecut

departe. Uneori, când nu găseau oameni, jucau în jurul unor zgorghini (arbuşti, mărăcini). Toţi erau îmbrăcaţi în alb.
Fata în alb „apărea" de obicei în locul în care a murit cândva o fată logodită, dar necununată. Apărea totdeauna în toiul nopţii şi juca în jurul călătorului imprudent, după o muzică doar de ea auzită, însoţindu-l o bună bucată de drum. Dacă întâlnea un flăcău logodit se apropia de el şi îl lua la joc. Din momentul în care auzea şi el muzica după care juca ea, era un om pierdut. Fata în alb îşi regăsise însfârşit logodnicul" - spuneau bătrânii.
Cei salvaţi de primul cântat al cocoşilor, trebuiau să meargă neapărat la o babă care să le descânte de „întâlnitură". Puţine erau însă descântătoarele care găseau leacul.
Astfel de locuri din care apăreau „miresele de la miezul nopţii" existau pe lângă mai multe sate. Unii, mai fricoşi, le ocoleau chiar şi în timpul zilei dacă erau singuri. Bunăoară. pe drumul dintre satele Gohor şi Ireasca - com. Gohor - există un loc numit la „Lutul roşu". Aici s-au dus cândva două fete - surori - să aducă lut roşu pentru lipit. Pe una din ele a căzut malul şi a omorât-o. De atunci ea s-a arătat deseori drumeţilor ce au cutezat să treacă noaptea pe acolo.
Tot în toiul nopţii mai apărea şi mielul negru. Mielul negru apărea de obicei pe un pod.
„Un moş de-al meu mi-a povestit că a plecat odată, în toiul nopţii spre satul Berheci. Pe la podul mare, de pe apa Bârladului, a auzit un behăit subţire. Era un miel negru. S-a aplecat şi l-a luat în braţe şi a început să-l alinte: «mieluţ mieluţ, cum de te-ai rătăcit pe aici?". Imediat „mielul" a început să îngâne: «mieluţ mieluţ...». «Ptiu, drace!!!». L-a aruncat din căruţă cât colo şi şi-a făcut semnul crucii. S-a auzit un râs batjocoritor şi din locul în care a căzut mieluţul s-a ridicat o puzderie de scântei, apoi o flacără prelungă, ca o limbă de balaur şi mielul a dispărut, nu înainte de a-l mai îngâna încă odată pe călătorul înfricoşat, printre hotote de râs: «mieluţ mieluţ...».
Alţi săteni din alte localităţi ne-au povestit despre ieduţul negru, cocoşul vorbitor sau mânzul alb.

O relatare culeasă chiar de la eroul unui eveniment, pune în discuţie întâmplări demne de poveştirile tip science fiction, petrecută înainte de Primul Război Mondial.
„«Hai măi moldovene să aducem nişte dovleci de pe muntenească!»" , mi-o zis într-o zi bunicul. La întoarcere se înserase de-a binelea. Bunicul, cocoţat pe dovleci mâna boii, iar eu mergeam pe jos, pe lângă căruţă. Când am ajuns în dreptul cimitirului, o pisică neagră ne-a ieşit în cale. Câinele s-a luat după ea şi eu l-am asmuţit. Când era aproape gata să o prindă, pisica a dispărut şi în locul ei a apărut un fel de dovleac mai mare, alb şi luminos, gonind ca o minge, care s-a prăvălit cu mare viteză pe lângă mine. Câinele s-a întors schelălăind şi s-a furişat sub căruţă.
Mie nu-mi era frică, pentru că nu ştiam ce se întâmplă cu adevărat. «Urcă-te în căruţă, moldovene!» mi-o zis bunicu. «Da ce-i asta, bunicule?, l-am întrebat eu. «Ei, ce mă mai întrebi, tu nu vezi?» «Nu, bunicule!» «Este cel viclean». M-au trecut fiorii. Prin tufişurile din cimitir se auzeu foşnete. Câteva cucuvele au zburat din clopotniţă. Puzderie de scântei se ridicau din locurile prin care se rostogolea mingea luminoasă." (Radu Lăcătuşu, 80 ani, Nămoloasa, inf. 1979).

Imaginea 1: Ştergar din comuna Bălăbăneşti, satul Lungeşti, cu motive antropomorfe (bocitoarele) şi avimorfe - a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Fragment.
Imaginea 2: Prostire din comuna Bereşti-Meria, cu motive antropomorfe, avimorfe şi vegetale. An 1912.

Jocul popular în culegerile de folclor ale lui Tudor Pamfile

" Cărăşelul", " Mocăneşte" şi " Alivencile" sunt jocuri consemnate de culegător, alături de " Arnăuţeasca", (epu) , Nunеasca (întâlnită şi în Iveşti şi Lieşti), " Raţa" (Ciurăşti, epu, Cavadineşti), " Sălcioara" (Cavadineşti, Găneşti, Slivna), " Şchioapa" (Măstăcani, Fârţăneşti, Frumuşiţa), " Tropca" (Sl.obozia Conachi, Pechea, Fârţăneşti), "Mărunţica" (Blânzi, Corod, Rediu).

Aceste jocuri s-au păstrat în timp, întâlnindu-le şi noi în cercetările făcute înainte sau după anii ' 90, şi fiind înmănunchiate, parte din ele, în culegeri de folclor coregrafic sud-moldovenesc.

"Jocul miresei", important moment în cadrul obiceiurilor de nuntă, face subiectul unei alte descrieri a autorului " Jocurilor de copii". În Transilvania, unde rolul principal în acest ritual îl deţine stegarul, participanţii, tineri sau vârstnici, îşi plătesc jocul jucat cu mireasa. Obiceiul mai este localizat de Pamfile şi în ara Românească, unde poartă numele de " danţul miresei", dar şi la românii din Macedonia, iar un ritual asemănător este întâlnit " pân şi la spaniolii din Castilia".

Printre cele aproape 200 de jocuri enumerate de Tudor Pamfile în culegerea "Jocuri de copii" (jocuri care se regăsesc, cel puţin ca denumire, în întreg spaţiul românesc), mai apare " Vasilca", " Ariciul", dar şi jocuri cărora, după denumire, nu le-am găsit corespondenţe în culegerile de dans popular românesc. Ele vor fi având poate asemănări din punct de vedere al structurii ritmice, al melodiilor, însă lipsesc detalii care ar putea lămuri pe cei interesaţi. " Ciomşea", " Colomeica", "Elbasana", "Fârliconda", "Haita", "Irmilicul" sau "Calamandrosul" sunt dansuri pe care Pamfile le consemnează, fără a da însă vreun detaliu legat de originea, zona în care se întâlnesc sau alte amănunte care pot ajuta la fixarea lor în spaţiu, timp sau context/ obicei.

Dacă am încerca, spre exemplu, câteva interpretări privind măcar orginea numelor unora dintre aceste dansuri, cel din urmă, "Calamandrosul" ne-ar duce către un termen elen, cel mai apropiat ca formă (scurtă) fiind caleo (gr.= a numi), verb neregulat din greaca veche, care nu are nimic în comun, la prima vedere, cu dansul respectiv. Mergând însă pe altă filieră, îl găsim mai apropiat de " Kolabrismos", un dans solstiţiar trac, având implicaţii ritualice ludice, medicale, războinice şi de purificare. Obiceiul se desfăşoară mai ales în cerc, în hore care la solstiţiul de vară imitau mersul soarelui pe cer (9). Jocul ar sta la originea căluşarilor, "Căluşul" fiind un obicei complex în folclorul românesc, legat de cultul solar, deschizând şi închizând ciclul de manifestări consacrate Rusaliilor şi având valenţe apotropaice, purificatoare, de fertilitate şi fecunditate.

Mai există, cu siguranţă şi alte elemente coregrafice descrise de Pamfile care îşi pot avea originea - cel puţin din punct de vedere al denumirii - în mitologia românească sau a altor popoare.

Chiar dacă unii cercetători îi găsesc lui Pamfile, aşa cum am văzut , numeroase lipsuri şi deficienţe în alcătuirea culegerilor de folclor, trebuie să i se recunoască un merit deosebit, sub aspectul sârguinţei de a pune în valoare creaţii arhaice româneşti.

Nu s-a oprit doar la folclorul literar, ci, aşa cum am văzut, a deschis şi drumul către cercetarea în domeniul folclorului muzical şi coregrafic. Fără astfel de harnici şi împătimiţi culegători de folclor, elemente ale creaţiei populare româneşti ar fi rămas nescoase la lumină, nepuse în valoare. Tudor Pamfile şi încă mulţi alţii ca el şi-au adus o contribuţie importantă la îmbogăţirea tezaurului nostru spiritual dar şi la punerea bazelor etnografiei, a folcloristicii româneşti.

Continuare din numărul trecut

DICȚIONAR
ARTIȘTI PLASTICI GĂLĂȚENI

Corneliu STOICA

76. NICHITA, George - pictor, critic de artă, poet (n. 9 mai 1899, Floreşti, judeţul Tutova, azi Poieneşti, judeţul Vaslui - m. 10 noiembrie, 1968, Bucureşti). Legat prin copilărie şi adolescenţă de oraşul Tecuci, unde tatăl său a fost subchirurg, a urmat aici cursurile primare, gimnaziale şi liceale, după care s-a înscris la Şcoala Militară de Cavalerie, pe care a absolvit-o în 1920, cu gradul de sublocotenent. Părăseşte armata şi lucrează ca inspector la Casa Centrală a Asigurărilor Sociale. Colaborează cu versuri, articole, medalioane şi cronici plastice, semnate uneori G. N. Floreşti, la „Ţara de Jos", „Adevărul literar şi artistic", „Omul liber", „Clipa", „Ţara noastră". Frecventează un timp cenaclul lui Mihail Dragomirescu şi apoi pe cel al lui Eugen Lovinescu, colaborând la „Cetatea ilustrată" şi la „Viaţa literară". Îndeplineşte funcţia de secretar de redacţie la a doua serie a revistei „Sburătorul". Editează volumele „Destrămare" (1926) şi „Evadări" (1928). A înfiinţat şi condus revistele „Sinteza" (1926-1927) şi „Săptămâna literară, plastică, teatrală" (1928-1929), pe care o abandonează după câteva numere, fiind beneficiarul unei burse de studii la Paris. A revenit în presă cu colaborări la „XY. Literatură şi Artă", „Cristalul", „Excelsior", iar spre sfârşitul deceniului patru, la „Curentul", „Limba română" şi „România literară". A expus lucrări de pictură în cadrul expoziţiilor Societăţii „Tinerimea artistică" din anii 1933, 1934, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, ale Salonului oficial din anii 1928, 1930, 1931, 1935, ca şi în cele ale „Grupului nostru" (1930-1940). Pentru un timp, a îndeplinit funcţia de inspector la Direcţia Artelor din cadrul Ministerului Instrucţiunii Publice. După război numele său a fost cufundat în uitare.

În pictură, viziunea sa este a unui postimpresionist. A cultivat peisajul, manifestând interes pentru priveliştile urbane şi marine, scenele de interior, natura statică şi florile. Foloseşte o materie picturală consistentă, bine hrănită, aşezată în acorduri cromatice uneori strălucitoare, alteori cu vădite note dramatice. Fiind pictor, a considerat necesar să scrie cronici plastice „dintr-o legitimă datorie profesională", căutând „să le arate colegilor calea cea justă în pictura românească", după cum afirmă Petre Oprea. „Într-o perioadă de cultivare excesivă a naţionalismului, notează acelaşi critic, George Nichita este un sprijinitor ponderat al acestuia, militând pentru promovarea unui specific autohton în plastica românească". A scris admirativ despre opera „de o excepţională originalitate" a lui Nicolae Grigorescu şi Ştefan Luchian, artişti cărora le-a prezentat şi unele episoade triste din viaţa lor, despre Nicolae Tonitza, pe care-l considera „unul dintre marii lirici ai plasticii noastre", şi-a arătat preţuirea faţă de Eustaţiu Stoenescu, Ion Theodorescu-Sion, Marius Bunescu, Francisc Şirato, Ion Ţuculescu, Costin Petrescu, Boris Caragea, Irina Codreanu, i-a încurajat pe cei aflaţi la debut sau deja afirmaţi, dar care nu ajunseseră încă să-şi contureze un stil propriu (Jean L. Cosmovici, Olga Greceanu, Mircea Teodorescu, G. N. Vânătoru, Anatol Vulpe, Livia Savargin, Petre Dumitrescu, Nicolae Stoica, Adam Bălţatu, Vasile Dobrian, Dem Iordache). De pildă, despre expoziţia personală a brăileanului Gheorghe Naum din 1938, de la Sala Mozart din Bucureşti, George Nichita scrie: „ Dl. Gh. Naum a primit din partea noastră elogii cu ocazia Salonului din toamna trecută (de alb şi negru) pentru gravurile sale. O parte dintre acestea sunt prezentate şi în expoziţia actuală. Dar pe lângă gravuri, d-sa aduce un număr de 34 de tablouri în ulei, lucrări prin care ne dovedeşte în mod definitiv că stăpâneşte în aceeaşi măsură secretele tehnice al picturii ca şi cele ale gravurii. Tablourile văzute, sunt - lucru rar printre tinerii noştri pictori - ale unui artist care ştie înainte de toate ce vrea. Dacă influenţa pictorului Theodorescu-Sion se simte în anumite picturi, dl. Naum este conştient de acest lucru, şi e fericit - desigur - că poate porni dintr-o experienţă atât de sănătoasă şi bogată ca aceea a maestrului său. Viitorul, care-i stă neted înainte, ne va întări cu siguranţă speranţele puse în calităţile acestui element de valoare" („Curentul", 20 februarie 1938). Faţă de creaţia unor mari artişti ai vremii, precum Theodor Pallady, Jean Al. Steriadi şi Iosif Iser, Gheorghe Nichita a avut opinii contradictorii. Oricum, chiar dacă aportul său în critica de artă nu este atât de important, părerile exprimate în articolele şi cronicile plastice din „Curentul" şi „România literară" „merită să fie cunoscute", subliniază Petre Oprea, „pentru că la vremea respectivă au fost urmărite cu interes de colegi, întrucât ele erau recepţionate cu încredere de amatorii de artă, dat fiind funcţia lui de inspector al artei în Ministerul Instrucţiunii Publice".

Bibl.: Petre Oprea, *Critici de artă în presa bucureşteană a anilor 1931-1937*, Editura Tehnică Agricolă, Bucureşti, 1997; Petre Oprea, *Critici şi cronicari de artă în presa bucureşteană a anilor 1938*, Editura Maiko, Bucureşti, 1999; Petre Oprea, *Artişti participanţi la expoziţiile Societăţii Tinerimii Artistice (1902-1947)*, Editura Maiko, Bucureşti, 2006; Mircea Deac şi Tudor Octavian, *300 de pictori români*, Dicţionar de pictură românească modernă, Fundaţia Jean Louis Calderon, Editura Noi Media Print, Bucureşti, 2007; Vasile Ghica, *Nasc şi la Tecuci oameni*, Editura Pim, Iaşi, 2008.

In memoriam

A trecut la cele veşnice pictorul şi poetul Ion Avram-Dunăreanu

În ziua de duminică, 14 iulie, a trecut la cele veşnice, discret aşa cum a fost şi în existenţa sa pământeană, magistratul Ion Avram-Dunăreanu, cunoscut şi ca reputat pictor şi poet, cu o activitate consistentă în cele două domenii ale artei, intelectual de aleasă noblețe sufletească, a cărei contribuţie la viaţa culturală a judeţului Galaţi include realizări care nu vor fi uitate aşa curând.

S-a născut la 18 martie 1945 în satul Suhurlui din comuna Rediu, fiind al optulea copil al unei familii de ţărani, Maria şi Andone Avram. A absolvit Institutul Agronomic „Ion Ionescu de la Brad" (1976) şi Facultatea de Drept din cadrul Universităţii „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi (1981). A făcut studii libere de pictură şi s-a numărat printre membrii fondatori ai Asociaţiei Artiştilor Plastici „Simeza", cu sediul în Galaţi. A lucrat ca inginer la Brăila, iar din 1982 a practicat magistratura. A debutat cu o expoziţie personală de pictură în 1988. Acesteia i-au urmat alte peste 40 de expoziţii deschise la Galaţi, Brăila, Bucureşti, Iaşi, Braşov, Cluj, Sinaia, Focşani, Constanţa etc. A participat la mai multe expoziţii de grup şi colective, a fost onorat de-a lungul anilor cu mai multe premii. printre care şi Premiul special oferit pentru activitatea literar-artistică de către Uniunea Juriştilor din România. În 2007 a donat Muzeului de Istorie Galaţi casa părintească din comuna Suhurlui, judeţul Galaţi (reabilitată între 1994-1997), împreună cu o colecţie variată de bunuri etnografice. Aici s-a înfiinţat Casa Rurală „Ion Avram Dunăreanu", ca secţie a acestui muzeu, care găzduieşte expoziţia permanentă „Ambient tradiţional ţărănesc", prin care s-a încercat recompunerea unui interior caracteristic lumii de la sate, prin păstrarea trăsăturilor specifice ale culturii româneşti şi valorificarea ştiinţifică a bunurilor culturale de factură etnografică. În domeniul literaturii a debutat în 1973 în revista culturală ieşeană „Ecou", publicând ulterior volumele de poezie: „Labirintul tăcerii" (Editura Hipatya, 1996); „La peştera vântului" (Editura Edit-Press, 1998); „Realitatea orei" (Editura „Scrisul Românesc", 2001); „Între limite" (Editura Fundaţia „Scrisul Românesc", Craiova, 2006); „Transcendenţe prin geneze" (Editura Fundaţia „Scrisul Românesc", Craiova, 2012). Din domeniul juridic a publicat: „Justiţie, judecător, management" (Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2005); „Managementul organizaţiilor juridice" (Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2008). În anul 2002 i-a apărut la Editura „Alma" din Galaţi, în colecţia „Artişti români contemporani", albumul de artă „Ion Avrm-Dunăreanu", cu un text bilingv (limba română - limba engleză), semnat de scriitorul Nicolae-Paul Mihail.

Ca artist plastic, repertoriul picturii sale cuprinde peisaje, compoziţii, scene de interior, portrete şi naturi statice cu flori. Predominante sunt peisajele şi scenele din munca de zi cu zi a ţăranilor. Sunt imortalizate imagini ale satului natal, ale împrejurimilor acestuia, ale unor aşezări umane din podişul Covurlui dar şi din alte zone ale ţării. Realizate în toate anotimpurile anului, tablourile sunt pictate în culori vii, calde, pigmentul este întotdeauna susţinut de un desen clar şi precis. Se simte pe undeva nostalgia pe care o încearcă Ion Avram-Dunăreanu pentru paradisul pierdut al copilăriei şi adolescenţei. Deşi lucrările sunt de dimensiuni mici, imaginile se desfăşoară pe mari întinderi, artistul găsind modalităţi dintre cele mai diferite pentru aşezarea elementelor în pagină, astfel ca ele să exprime cât mai convingător amplitudinea spaţiului cuprins în suprafaţa patrulaterului fiecărui tablou. Privind tablouri ca „Ulița satului", „În țarc", „Peisaj de primăvară", „Omul cu sacaua", „Curtea cârciumarului", „Lan de maci", „Peisaj de toamnă", „Pregătirea oilor pentru păşune", „Fată într-un lan de maci", „La târg", „Copaci sub apă", „Peisaj cu mesteceni" „Peisaj cu pescari", apreciem spiritul de observaţie al artistului, felul cum el ştie să comunice cu iubitorul de artă, să-l facă părtaş la bucuria pe care el o simte la contactul cu datele realului. Ceea ce i se oferă privirii pictorul prelucrează pe plan mental şi ceea ce aşterne pe pânză este o imagine transfigurată, de o deosebită simplitate. În acest sens, criticul de artă Constantin Prut, cu prilejul unei expoziţii din Capitală, chiar nota că artistul „transfigurează şi glorifică simplitatea, ca pretext de a comunica semenilor sentimentul poetic care se înalţă şi izbândeşte totul". În felul de concepere a unor personaje şi chiar în maniera de a picta, Ion Avram-Dunăreanu păstrează stilul picturii naive („Repaus - nişte ţărani", „De la târg", „Pe gânduri"„Nea Ghiță Sighețeanu", „Moş Tărban", „Omul cu sacaua"), după cum în alte tablouri recurge la compoziţii cărora le conferă semnificaţii simbolice („Vestitorul", „Rădăcini", „Interferenţe", „Veghind liniştea", „La sfat cu toamna") sau pendulează în zona unui geometrism abstract („Drumul luminii", „Lupta", „Supraveghere", „Simfonia naşterii", „Elogiul forţei"). Ion Avram-Dunăreanu a pictat şi multe portrete de copii, dovedindu-se a fi un delicat cunoscător al sufletului infantil şi reuşind să pună în evidenţă fragilitatea vârstei, candoarea, naivitatea şi curiozitatea cu care personajele aparţinând lumii copiilor încearcă să descopere lumea din jur.

Ion Avram-Dunăreanu şi-a încheiat periplul său terestru. A rămas după el o operă literară şi plastică importantă, valoroasă, care trebuie preţuită, valorificată, făcută cunoscută cititorilor şi iubitorilor de frumos. A rămas amintirea unui Om integru, modest, de o deosebită probitate profesională, de o înaltă ţinută intelectuală şi morală, care a slujit arta cu cuvântul şi penelul cu o exemplară dăruire, a cărui operă, aşa cum menţiona Nicolae - Paul Mihail, „exprimă genul artistic de un rafinament elevat al neamului nostru din care a venit şi pentru care a creat".

Corneliu STOICA

Morphochroma

Corneliu STOICA

Facultatea de Mecanică - spaţiu al ştiinţei, al tehnicii, dar şi al artei (III)

Cele mai recente lucrări care populează Campusul Ştiinţei sunt realizate în cadrul ediţiei a VI-a a Taberei de Sculptură în Metal din vara anului 2012, organizată cu concursul Muzeului de Artă Vizuală, a Fundaţiei Culturale „Nicolae Mantu" şi a Facultăţii de Mecanică. La această ediţie au răspuns cinci membri ai Grupării „Athanor" (Eduard Costandache, Sorina Făbor-Vădeanu, Adrian Vădeanu, Mihaela Brumar, Cosmin Saulea) şi sculptorii Gheorghe Terescenco şi Relu Angheluţă. Un n umăr de şase lucrări au fost amplasate în faţa clădirii facultăţii şi în curtea acesteia, iar cea a lui Gheorghe Terescenco ("Neîmblânzitul", reprezentând un cap de cal) urmează să-şi găsească locul, cu aprobarea Consiliului Local şi a Primăriei, în spaţiul din zona bancară de pe strada Brăilei.

Lucrările din faţa facultăţii sunt: „Neuronul Împăratului" (Eduard Costandache), „Dinamica sufletului" (Relu Angheluţă) şi „Realităţi" (Adrian Vădeanu", iar cele din curte se intitulează: „Rădăcini spre înalt" (Sorina Făbor-Vădeanu), „Instrument pentru ascultarea timpului" (Mihaela Brumar) şi „Clepsidră" (Cosmin Saulea). Ele sunt lucrări de artă monumentală abstract-decorativă, însă în spatele metaforelor şi simbolurilor plastice se ascund sensuri majore în legătură cu fiinţa umană, cu existenţa şi destinul acesteia. În conceperea compoziţiei sale, Eduard Costandache a pornit de la un personaj comic, de nelipsit altădată de la curţile împăraţilor şi regilor, acela al bufonului sau al nebunului împăratului. *„Sculptura*, explică Eduard Costandache, *face legătura dintre celula vie, specifică materiei cenuşii, şi nebunul împăratului, acel înţelept care avea rolul de bufon la curte şi care era singura persoană care putea spune adevărul despre suveran şi curteni fără să rişte să fie pedepsit. Când adevărul devenea prea evident, el era minimalizat, fiind pus pe seama nebuniei personajului. În diverse reprezentări grafice, acesta purta pe cap o tichie viu colorată, care făcea parte dintr-un costum specific măscăriciului regal. În lucrarea mea, sinapsele celulei sunt acele braţe ale tichiei ce au ca terminaţie clopoţei, care în această situaţie reprezintă obiecte ce anunţă prezenţa conexiunilor cu ceilalţi neuroni. Am considerat metalul sudat ca cel mai potrivit ca material în acest caz, deoarece permite un mod fluid, organic de a trata forma şi suprafaţa, mai ales că este vorba de o lucrare de mari dimensiuni şi de o reprezentare a unei structuri celulare".*

Lucrarea „Realităţi" a lui Adrian Vădeanu este o pledoarie pentru ridicarea omului la nivelul principiilor, formă dominantă a spiritului şi a unităţii desăvârşite. Materializarea plastică a făcut-o artistul apelând la înscrierea simetrică în spaţiu a două piramide strict geometrizate, una cu vârful în jos, cealaltă cu vârful în sus. Legătura dintre ele este făcută prin trei bare verticale de formă sinusoidală. De pe una din laturile piramidei de la baza lucrării ies două picioare umane, simbol al urcuşului spre acea zonă care formează fundamentul oricărui sistem. *„În realitate*, spune artistul, *nu picioarele sunt ieşite din piramidă, ci tot ansamblul este o prelungire a picioarelor, ca o reprezentare abstractă a lumii înconjurătoare vizibile".*

Un succes memorabil la Mamaia copiilor!

Copiii doamnei profesor Monica Măciuceanu, de la clasa de canto a Şcolii de Arte din cadrul Centrului Cultural Dunărea de Jos au obţinut un frumos premiu, *Trofeul Tomis* la secţiunea Grupuri vocale la ediţia din acest an a Festivalului Mamaia copiilor! Din juriu au făcut parte, printre alţii, după cum ne-a declarat doamna profesor Măciuceanu, cântăreaţa Nico, compozitorul Viorel Gavrilă, solista Felicia Filip, textierul şi cantautorul Marian Stere, compozitorul Andrei Tudor, Cristina Săvulescu şi directorul fondator al Operei Comice pentru Copii din Bucureşti, distinsa doamnă Smaranda Oţeanu Bunea.

Spectacolele au avut loc la Casa de Cultură a Sindicatelor din Constanţa, fiind peste 200 de copii participanţi, la trei secţiuni: interpretare, creaţie şi grupuri. După ce în anul 2012 a urcat pe podium, obţinând Premiul I, la grupa mică, Secţiunea Interpretare, anul acesta Grupul „Voces" din Galaţi se întoarce acasă cu Trofeul Festivalului „Mamaia Copiilor 2013", spre bucuria profesorului, dar şi a celor 16 membri ai grupului, toţi cursanţi ai Şcolii de Arte.

Membrii grupului au interpretat melodia „Ţara muzicii", muzica şi textul fiind semnate de Dan Eugen Drăgoi.

Adi George Secară

Teatru

Banda lui Möbius

(II)

Octavian Miclescu

Piesă într-un act şi jumătate
Personaje:
MOEBIUS 1
MOEBIUS 2
OMUL DIN SAC
TURISTUL

MOEBIUS 2: Asta întreb! În ce crezi?
MOEBIUS 1: ... în mine.
MOEBIUS 2: În tine?
MOEBIUS 1: Da, în mine, căci sunt aici!
MOEBIUS 2: Aşa, care va să zică: în tine, pentru că eşti aici!
MOEBIUS 1: Mmm....Da!
MOEBIUS 2: Aşa şi eu! Nu cred în Dumnezeu pentru că nu e aici!
MOEBIUS 1: (*nelămurit*) Aşa...
MOEBIUS 2: Tu crezi în tine, pentru că exişti!
MOEBIUS 1: Da.
MOEBIUS 2: Aşa şi eu! Dacă ar exista un Dumnezeu, aş crede în el! Dar unde-i?
MOEBIUS 1: Aha! Eşti un fel de....ăla care nu crede în dumnezei!
MOEBIUS 2: Da! Un ateu! Asta sunt!
MOEBIUS 1: Un ateu.
MOEBIUS 2: Da, un ateu... păi, prin prisma meseriei. Ai vedea un bun creştin în branşa asta?
MOEBIUS 1: Sigur! Ce-are a face?
MOEBIUS 2: (*mut*)...
MOEBIUS 1: Bun. Deci tu eşti ateu.
(*din portbagaj se aud alte lovituri mai puternice; din ce în ce mai puternice*)
MOEBIUS 2: Da.
MOEBIUS 1: Şi mai sunt atei d-ăştia în lume!
MOEBIUS 2: Aha... să fii tu sănătos! Din Grecia Antică până azi...
MOEBIUS 1: Din Grecia Antică?
MOEBIUS 2: Da! (*alte lovituri din interiorul portbagajului, mai puternice*).
MOEBIUS 1: (*absorbit*) De atâta timp?
MOEBIUS 2: Da, d'atâta timp!
MOEBIUS 1: Ateii sunt de mii de ani...
MOEBIUS 2: Da, de mii de ani!
MOEBIUS 1: Peste tot în lume.
MOEBIUS 2: Da, peste tot în lume!
MOEBIUS 1: Hm, şi la ce folos?
MOEBIUS 2: Cum la ce folos?
MOEBIUS 1: Pă, atâția atei, în mii de ani...
MOEBIUS 2: Aşa...
MOEBIUS 1: ...nu au fost în stare să ridice măcar un templu, o biserică, ceva?!
MOEBIUS 2: (*perplex*) Eşti idiot!
MOEBIUS 1: Nu, serios acum! (*din portbagaj se aud bătăi şi mai puternice*)
MOEBIUS 2: Mă repet: Eşti idiot! Mai bine deschide portbagajul ăla, să nu se sufoce
sărmanul om!
(*MOEBIUS 1 deschide portbagajul. Din interior se poate zări OMUL DIN
SAC legat într-un sac, zbătându-se*.)
MOEBIUS 1: Ce-i fac? Se zbate cam tare!
MOEBIUS 2: Articulează-i una! Să aibă răbdare! N-a sunat Klein încă, să vedem de soarta lui....
(*MOEBIUS 1 îl loveşte cu sete pe OMUL DIN SAC. OMUL DIN SAC leşină din nou. Linişte. Radioul.) MOEBIUS 1 se apropie de marginea puțului şi priveşte adânc...*
MOEBIUS 1 – Bun. Creştinii cred în Dumnezeu...
MOEBIUS 2 – Am s-o iau razna!...
MOEBIUS 1 *(privind fix în adâncimea puțului)*: ...şi au biserici, catedrale d'lea, mari...
MOEBIUS 2: Da...
MOEBIUS 1: ... arabii cred în Allah al lor...
MOEBIUS 2: Da...
MOEBIUS 1: ... şi au moschei d'alea...
MOEBIUS 2: Da, au.
MOEBIUS 1: ... budiştii...
MOEBIUS 2: Da, domnule, şi budiştii au temple şi toate acareturile.
MOEBIUS 1: Dar ateii, nimic.
MOEBIUS 2: Nimic.
MOEBIUS 1: Hm!
MOEBIUS 2: Şi tu crezi în tine şi nu în Dumnezeu!
MOEBIUS 1: Da, dar nu simt că aş fi ateu!
MOEBIUS 2: Măi, omul lui Dumnezeu!...
MOEBIUS 1 *(absent)*: Da, omul Ateu!
MOEBIUS 2: Du-te dracului!
MOEBIUS 1 *(la fel de absent, privind hipnotizat în puț)*: Atunci, profesore, revin la întrebarea mea: de ce nimic?
MOEBIUS 2: (*nervos*) Păi ce să aibă? Ăia au picturi cu sfinți, pe pereți, pe care le sărută, alții au tot felul de statuete la care se roagă, ceilalți...

MOEBIUS 1: Nu ştiu! O cameră goală, acolo... cu nimic!
MOEBIUS 2: Nu, acum chiar că-l trimit la dracu' p'ăsta! (*MOBIUS 2 îşi scoate revolverul*)
MOEBIUS 1: Da' stai, profesore, sărim aşa de la... nimic!
Intră TURISTUL. Cei doi rămân nemişcaţi: MOEBIUS 1 pe marginea puţului,
MOEBIUS 2 cu revolverul aţintit spre el.
TURISTUL (*stingher*): Nu vă supăraţi! Autobuzul spre Sulina?
MOEBIUS 2: Vezi-ţi dom'le de treabă!
TURISTUL: Mulţumesc! *(face cale-ntoarsă şi iese)*
MOEBIUS 1 se aşază turceşte pe marginea puţului şi începe să fluiere spre puţ, apoi să strige de câteva ori la rând. MOEBIUS 2 scoate din maşină o trusă de cuţite şi instrumente chirurgicale. Le curăţă, le aliază, le inventariază.
MOEBIUS 1: Mă gândesc să-l aruncăm aici *(arată înspre puţ)* şi să terminăm odată tărăşenia asta!
MOEBIUS 2: Cum să-l aruncăm?
MOEBIUS 1 *(mimează că duce un sac în spate, îl aruncă în puţ, aşteaptă câteva secunde)*: Pleosc!
MOEBIUS 2: Cum, pleosc? E un puţ minier. Cum, pleosc?
MOEBIUS 1: Şi ce facem?
MOEBIUS 2: Aşteptăm să sune Klein. Ş-apoi cum să-l aruncăm pe om acolo, hodoronc tronc? Păi, fără mormânt?
MOEBIUS 1: Ce te doare pe tine dacă are mormânt sau nu? Eşti ateu.
MOEBIUS 2: Eu sunt ateu, dar el poate e creştin, mahomedan, mai ştii? Ce? L-am întrebat eu sau tu, când l-am ridicat de-acasă, dacă e ateu sau nu? Are şi el nevoie de un mormânt. Ş-apoi, dacă-l găseşte cineva?
MOEBIUS 1: Cum să-l găsească? E un puţ părăsit.
(MOEBIUS 1 se duce la portbagaj şi încearcă să-l scoată pe OMUL DIN SAC)
MOEBIUS 2: Cineva.
MOEBIUS 1: Dai o mână? *(revine)* Cine? Mama mare?
(MEOBIUS 1 şi MOEBIUS 2 trag sacul spre marginea puţului)
MOEBIUS 2: Eu ştiu? Nu vezi că bestiile astea mişună peste tot? Te caută, te întreabă, te privesc cu pupilele alea deschise ca lalelele, de-ţi face părul măciucă, nu alta!
MOEBIUS 1: Cine, profesore? Presa?
MOEBIUS 2: Păi, cine?
MOEBIUS 1: Armata?
MOEBIUS 2: Păi, cine?
MOEBIUS 1: Vecinii?
MOEBIUS 2: Păi, cine?
MOEBIUS 1: Poliţia?
MOEBIUS 2: Păi, cine? Iar poliţiştii, dacă văd un creştin mort, o iau personal!

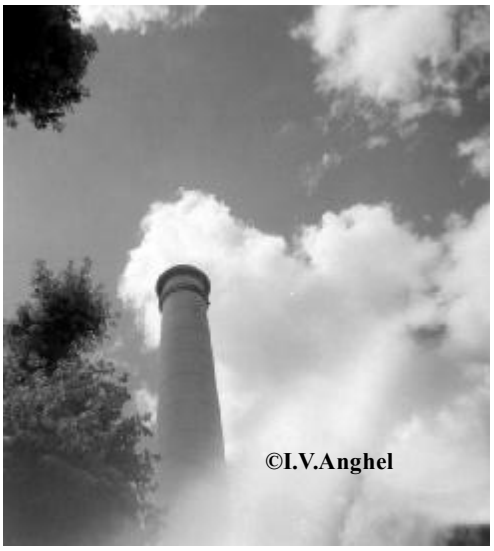

(Trântesc sacul pe marginea puţului)
MOEBIUS 1: Şi ce facem?
MOEBIUS 2: Facem ce putem. *(scoate un telefon mobil şi caută semnal)* Aşteptăm să sune Klein. *(între timp, MOEBIUS 1 scoate o piatră mare din portbagaj şi începe s-o lege de sacul în care e OMUL DIN SAC)* Ce spune Klein e sfânt. Odată ce i-ai răspuns dimineată la telefon, eşti al lui. Eşti în buzunarul lui. Ce are în buzunar? Un pachet de ţigări, o brichetă, pe tine, pe mine, pe cei de la investigaţii, de la spital, de la morgă... Eşti un bun, eşti în posesia lui şi nu te scoate nici dracul de acolo. Nici cei de la moegă, nici preotul şi nici groparii care-ţi vor săpa mormântul nu te pot scoate!
MOEBIUS 1: *(terminând de legat piatra)* Gata.
MOEBIUS 2: Ce e gata?
MOEBIUS 1: Gata. Am legat-o.
MOEBIUS 2 *(tot căutând semnal)*: Ce ai legat, domnule?
MOEBIUS 1: Piatra, profesore. Dacă nu va avea mormânt, i-am pus o piatră de căpătâi.
MOEBIUS 2 *(privind spre sac)*: Te-ai ţâcnit?
MOEBIUS 1: Cineva tot avea s-o facă. Unul din noi.
MOEBIUS 2: Piatra.
MOEBIUS 1: Da, piatra. Ce, nu-ţi place?
MOEBIUS 2: Cum să-mi placă? Doar îl aruncăm într-un puţ, nu într-un lac. Vezi tu un lac prin preajmă?
MOEBIUS 1 *(priveşte în jur)*: Nu.
MOEBIUS 2: Şi-atunci?
MOEBIUS 1: M-am gândit că o să-ţi placă. Dacă Klein nu va dori să-l înmormântăm, am zis să-ţi fac pe plac şi să-i fac o piatră de căpătâi.
MOEBIUS 2: Să-l *înmormântăm*?
MOEBIUS 1: Păi, nu tu ai spus? Dacă e creştin şi vrea să fie înmormântat? Să aibă şi el un mormânt ca toţi creştinii!
MOEBIUS 2 *(nervos)*: Să chemăm şi-un preot, atunci! Şi bocitoare şi pe nevastă-sa să ne pună colivă în pahare de plastic, nu?
MOEBIUS 1 *(sincer)*: Pe mine, coliva mă balonează.
MOEBIUS 2 *(scos din minţi)*: Cum să-l înmormântăm, mă, idiotule? Ne-am deschis firmă de pompe funebre?
MOEBIUS 1: Nu.
MOEBIUS 2: Scrie pe fruntea mea pompe funebre?
MOEBIUS 1: Nţ.
MOEBIUS 2: Spune! Scrie pe fruntea mea pompe funebre?
MOEBIUS 1: Nu.
MOEBIUS 2: N-aud. Spune clar. Scrie?
MOEBIUS 1: Nu, profesore.
MOEBIUS 2: Scrie pompe funebre pe fruntea lui Klein?
MOEBIUS 1 *(dă din cap că nu)*: ...

(*va urma*)

GALAȚIUL ÎN SPAȚIUL CULTURAL NAȚIONAL

Prof. univ. Dr. Vasile Suceveanu
Acad. (RM) Constantin Dunăreanu

Recent, a apărut la editura „Convorbiri literare" din Iaşi o valoroasă lucrare, sugestiv intitulată: *Galaţiul în spaţiul cultural naţional*, avându-l ca autor pe profesorul Dr. Ilie Zanfir, reputat publicist şi culturolog, Directorul Bibliotecii Judeţene „V. A. Urechia", Galaţi.

O asemenea lucrare este puţin spus, bine-venită, întrucât ea vine să umple un gol demult resimţit în publicistica naţională, să releve cu argumente elocvente mutaţiile considerabile, care s-au produs în evoluţia vieţii literare şi culturale a celui mai mare port dunărean al ţării.

În perioada interbelică, Galaţiul a fost anatemizat, cu legitim temei, de către unii poeţi şi scriitori gălăţeni, precum Barbu Nemţeanu, C. Z. Buzdugan şi alţii, pentru indiferentismul potentaţilor vremii, faţă de spiritualitatea urbei, de creatorii din domeniul literaturii şi artei.

Aceasta ne obligă să salutăm cu sentimente de preţuire şi gratitudine iniţiativa şi strădania autorului, care ne prezintă nu sinteze, ci *in extenso*, dimensiunea şi valorile vieţii literare şi culturale ale Galaţilor, în perioada postbelică, cu accent pe creaţia din ultima jumătate de secol.

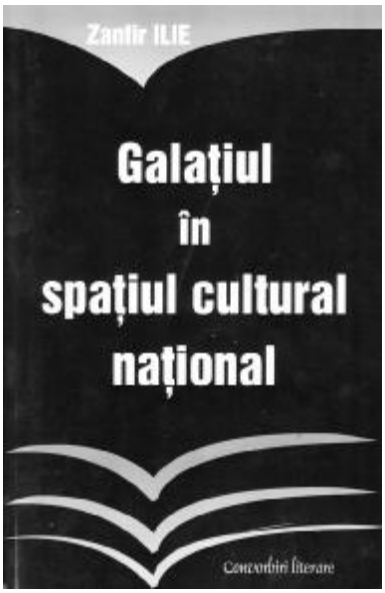

Mai mult decât atât, autorul are nu numai meritul incontestabil de a face o exegeză scrupuloasă, aprofundată, multivalentă, a creaţiei literare şi culturale gălăţene, ci şi o prezentare a rezonanţei acesteia, în spaţiul naţional, respectiv a locului şi rolului creatorilor gălăţeni, în circuitul literar şi cultural naţional.

Aflăm, în felul acesta, că numeroşi poeţi, scriitori, artişti, oameni de cultură gălăţeni au adus, în ultimele decenii, contribuţii remarcabile la îmbogăţirea patrimoniului spiritual românesc.

Lucrarea talentatului publicist şi om de aleasă cultură vine să confirme ceea ce releva, la timpul său, marele filosof Constantin Noica, în sensul că producţia literară, filosofică şi ştiinţifică, de înaltă valoare, nu se realizează neapărat, în centrele spirituale cu tradiţie, ci peste tot, acolo unde există „mirabila sămânţă".

Galaţiul a dovedit că se poate face literatură de rezistenţă, de prestigiu, prin stimularea şi coagularea talentelor.

Această concluzie rezultă cu pregnanţă, din lucrarea profesorului Zanfir Ilie şi, mai cu seamă, din capitolele: I - *Context naţional. O privire de ansamblu asupra presei culturale*; II – *Demarajul cultural-zonal. Coordonatele noii prese culturale din Galaţi*; III – *Semnele deschiderii. Conjunctura şi potenţialul manifestărilor culturale gălăţene*; IV – *Specific zonal şi naţional. În căutarea identităţii*; V – *Creaţii literare şi culturale*.

Se impune subliniat faptul că problematica înainte menţionată ocupă un spaţiu important în lucrarea reputatului culturolog gălăţean, căreia îi consacră peste 80 de pagini, elaborate pe baza unei ample, aprofundate documentări bibliografice, a studierii cu acribie a publicaţiilor de profil locale şi naţionale.

Printre argumentele relevate de Prof. Dr. Zanfir Ilie, în ceea ce priveşte prestigiul de care se bucură în Spiritualitatea naţională scriitorii, poeţii, artiştii, oamenii de cultură gălăţeni, este de reţinut faptul că mulţi dintre ei sunt membri ai Uniunii Scriitorilor, laureaţi ai multor concursuri de profil naţionale sau premiaţi de asociaţiile de specialitate, deţin calitatea de membri ai unor societăţi literare, culturale sau artistice, de cadre didactice universitare, în ţară sau peste hotare.

În partea a doua a lucrării, autorul întreprinde pur şi simplu, „o muncă de Sisif", prezentând, în aproape 200 de pagini, viaţa şi, mai ales, analizând opera literară a unui număr impresionant de poeţi şi scriitori gălăţeni (peste 100), punând în relief aportul fiecăruia în domeniul Literaturii - poezie şi proză - al Culturii locale şi naţionale, precum şi ecoul, aprecierea, referinţele, criticile de specialitate asupra principalelor lucrări.

Aflăm pentru prima oară, despre lucrările publicate de unii autori gălăţeni, în edituri de prestigiu şi, mai ales, despre originalitatea, specificitatea creaţiei lor, despre aportul *sui generis*, în domeniul poeziei şi al prozei contemporane, precum şi „verdictele" criticii literare, ale unor specialişti consacraţi din ţară şi de peste hotare.

Rezultă cu pregnanţă, din temeinica analiză realizată de autor, că nu este vorba de diletanţi, ci, în majoritatea cazurilor, de scriitori bine cotaţi, afirmaţi în viaţa literară gălăţeană şi naţională. Galaţiul se poate mândri în mod legitim, cu câteva duzini de scriitori valoroşi. Filiala Uniunii Scriitorilor de aici, fiind una dintre cele mai fecunde, care păstoreşte un număr mare de scriitori, cu contribuţii apreciate, recunoscute în plan naţional.

În acelaşi timp, la Galaţi, un rol semnificativ în polarizarea şi îndrumarea creatorilor de literatură îl are Asociaţia Scriitorilor „Costache Negri" din localitate, un fel de antecameră pregătitoare pentru intrarea, îndeosebi a tinerelor condeie, în Uniunea Scriitorilor, aşa cum rezultă cu pregnanţă şi din lucrarea Prof. Dr. Zanfir Ilie, asupra căreia facem referinţe.

Poeții și scriitorii gălățeni au privilegiul de a-și putea publica producția literară, în cel puțin cinci reviste, care apar cu regularitate și se bucură de apreciere în viața literară națională, dintre care menționăm: „Porto Franco”, „Axis Libri”, „Dunărea de Jos” ș.a.

Reperele folosite de Prof. Dr. Zanfir Ilie, în analiza operei fiecărui scriitor, sunt exigente și concludente pentru definirea, stabilirea locului acestora în Panteonul Literaturii și Culturii Românești contemporane.

În felul acesta, autorul ne-a dezvăluit, alături de calitățile sale bine cunoscute, de pedagog cu vocație, de cărturar și culturolog, și pe acelea de istoric și critic literar talentat.

Prin această lucrare, Zanfir Ilie aduce contribuții inestimabile la integrarea literaturii și culturii gălățene, cu personalitatea și specificul lor distinct, în ansamblul spiritualității naționale.

O asemenea carte ar trebui scrisă în toate județele țării, pentru că, de fapt, atât istoria, literatura cât și cultura națională nu sunt decât *Summum*, chintesența creației realizate pe plan local.

Cartea Prof. Dr. Zanfir Ilie este scrisă în consonanță cu exigențele și normele editoriale actuale, care pun în relief valoarea excepțională și, totodată, utilitatea, larga sa adresabilitate.

Galațiul avea nevoie de multă vreme de o asemenea lucrare, care devine indispensabilă nu numai pentru subiecții săi, poeți și scriitori, creatori de cultură, ci pentru orice intelectual și chiar simplu membru al Cetății, dornic de cunoașterea valorilor culturale ale localității în care conviețuiește. Sunt convins că lucrarea va fi solicitată cu mare interes, îndeosebi de corpul universitar și studenți.

Prin acest opus, Prof. Dr. Zanfir Ilie a demonstrat elocvent, faptul că nu este numai un învederat animator de cultură, prin calitatea sa de Director al uneia din cele mai prestigioase și dinamice Biblioteci din țară, ci și un inestimabil creator de valori spirituale.

Pe când un Dicționar al personalităților Științei, Literaturii și Culturii gălățene, atât de necesar pentru cunoașterea aportului incomensurabil al acestora, la afirmarea spiritului creator românesc și la reflectarea acestuia în Cultura europeană?

Cântec pentru mai târziu

Cântec pentru mai târziu are parfum de Opera Magna, fiind un volum care cuprinde întregul univers liric al Marianei Eftimie Kabbout, un volum în care își definește idiostilul, utilizând un limbaj fluent, limpid, din care răzbate bogăția sufletească paravanată de figuri de stil bine structurate, de cele mai multe ori, amalgamul verbelor substituind specificațiile scenice cu metafora ce edulcorează efectele specific regizorale.

Poematica sa nu șochează, însă reverberează, iar totalitatea adevărurilor generatoare de nostalgii converg înspre calitate, din punct devedere versificativ, chiar dacă, sub influența actului creator, se mai întrezăresc explicitări ale prozodiei. În altă ordine de idei, poezia Marianei musteşte de epitete reprezentative, te poartă prin dimensiuni bucolice și te afundă în meditativ, în introspectivul profund al gândului despre ceea ce ne înconjoară, ceea ce ne preocupă - fiecare vers atrăgând după sine succinte rezumări ale mitizării laicului în contemporaneitate.

Din punct de vedere structural, dat fiind materialul caracteristic din care rezidă trăsăturile specifice ale elementelor de textură, scriitura sa (de o feminitate explicită) se distinge prin forța mesajului care erupe la finalul fiecărei lucrări. Aceste note intime, preluate din imperiul versului simțit și trăit, nu sunt doar simple juxtapuneri, cu caracter fortuit, ci se transpun în construcții organice, având imaginația ca filon esențial. Elementele poetice devin unități senzoriale ascunse în titulatura primordială, dar și în contextul în care se dorește o transmitere de emoții ascunse de firescul instinctului de conservare a timpului ireversibil - asemeni rășinii coagulate în chihlimbar, simbol al perenității. Temporalul, ca și temporarul, însoțesc cititorul prin metafizic - spațiu în care metafora este plină de sens, iar simbolul devine greu de conținut - în pofida situației când întâlnim rezonanța cu ideile novatoare ca fiind complementară cu inexplicabilul. Noțiunile cu care jonglează pentru a obține efectul scontat în definitivarea exprimării ansamblului idiomatic, revelațiile de care se face vinovată atunci când oniricul se transformă în dimineți cu *păsări* sau cu *îngeri*, fac din acest demers o bijuterie psihologică în care paradoxul este generat de vitalitatea fluxului unor idei *sine qua non*, raportate la tematica fiecărei abordări, dincolo de palpabil și în consonanță cu arsenalul de trăiri interioare, neieșite la lumină, nedivulgate îndeajuns pentru o mai bună percepție a înconjurătorului căruia îi suntem cu toții prizonieri.

De la maturitatea expresiei, coroborată cu simplitatea stării de fapt și până la inefabilul ascuns după un vers, Mariana Eftimie Kabbout zâmbește nonconformist lumii, fără ca lumina zâmbetului să-i fie obturată de stări atipice privind propria-i personalitate. Expresivitatea creației sale reliefează o sensibilitate remarcabilă (nu atât din punct de vedere temporal, cât - mai ales - ideatic) cu parfum adolescentin.

Să-i parcurgem, deci, întâmplările de clipă în sens ascendant și să le percepem nu ca pe niște mișcări ale literelor generatoare de inefabil, ci ca pe un fâlfâit de aripi metamorfozat în asumare de zbor.

Dan SÎRBU

Părintele Comisiei Europene a Dunării, Charles Cunningham (I)

Charles Cunningham a fost fitilul britanic de la Dunărea maritimă al războiului Crimeii şi tatăl Comisiei Europene a Dunării, fapt nerecunoscut de toţi strâmbii istorici ai universului trecuţi la cele veşnice şi cei contemporani nouă.

Există însă şi o excepţie.

Singurul care îi atribuie paternitatea înfiinţării Comisiei Europene a Dunării, dar şi acesta destul de reţinut, este istoricul american, deh America refugiul celor năpăstuiţi cum este înscris în imnul ei, anume Edward Benjamin Krehbiel, profesor la universitatea Stanford, într-un articol apărut în urmă cu aproape 100 de ani, mai precis în martie 1918.

Trecuse multă vreme şi mai multă apă pe Dunăre.

Iată comentariul său.

„Sugestia de a înființa o comisie internațională de a elibera fluviul de obstacole pare că a plecat – seems to have originated, în original nn. – *de la Charles Cunningham care într-un raport din 30 Septembrie 1850 a propus drept una dintre cele câteva metode* ***„ca diversele națiuni interesate în navigația pe Dunăre să numească Comisari (cum se pare că s-a procedat pe Rin) şi Comisia să-şi asume sarcina de a curăți Sulina”*** *un braț al Deltei Dunării.”*

Vom avea plăcerea de a vedea mai departe în cuprinsul articolului, propunerea diplomatului britanic in extenso.

Despre Charles Cunningham ştim doar că a fost fiul lui James şi Marion (Wright) Cunnigham, scoţieni ce au trăit şi murit în ţara lor muntoasă.

Tatăl său era brutar, deţinând şi operând o moară de făină în satul Bonnigton, devenit în timp o suburbie a oraşului Edinburg.

Bonnington Mills era după cum îi spune şi numele o moară menţionată în 1143 ca formând Baronatul de Broughton (Barony of Brougthton), într-o confirmare a unei danii acordate Abaţiei de Holyrood (Abbey of Holyrood) de regele David I.

În anul 1617 terenul şi morile au fost achiziţionate de Consiliul Oraşului Edinburg de la proprietarii acestuia, familia Logand de Restalrig.

Ulterior consiliul avea să le închirieze.

În secolul 18 complexul de clădiri includea un siloz cu 3 depozite, o moară de grâu cu cadru din fier, casa morii şi birouri.

Moara avea să fie transformată în uzină electrică în anul 1940 şi urma să fie închisă în anul 1967.

Câteva clădiri aveau să fie demolate spre sfârşitul secolului trecut.

Adresa unui Cunnigham din Edinburg era la 1805 conform *„Post Office Annual Directory from whitsunday 1805 si withsunday 1806, Edinburg, 1805",* drept *Cunningham of Bonnigton 63 George's street.*|1 - Post Office Annual Directory from whitsunday 1805 si withsunday 1806, Edinburg, 1805, pag. 33.|

Bonnigton Mills, locul de naştere al lui Charles Cunnigham

Cei doi au avut un număr de 8 copii, în ordine, Archibald, John, Charles, George, Andrew, Margaret, Jeannette (1824-1910)?! şi Mary.

Astfel Charles Cunningham s-a născut cândva înainte de anul 1805.

(va urma)

BOGDAN PETRICEICU HASDEU

Radu Voinescu

Continuare din numărul trecut

II. Condiţiile în care a fost nominalizat B.P.Hasdeu, de a redacta un Dicţionar etimologic al limbii române.

Academia Română, la numai trei ani de la înfiinţare, a dorit în 1869 să alcătuiască un Dicţionar al limbii române, însărcinând pe membrii săi: I. Eliade-Rădulescu, A.T.Laurian şi I.C.Massim cu elaborarea unui asemenea proiect. Cei nominalizaţi fiind ajutaţi ulterior şi de I. Hodoş şi G. Bariţiu, au finalizat **Dicţionarul limbii române** (vol. I în 1871 şi vol. II în 1876) şi un **Glosar** (1871) care cuprindea „vorbe din limba română străine prin origine sau forma lor, cum şi cele de origine îndoielnică" [1].

Am văzut modul de abordare greşit al acestor iluştri savanţi, care au reuşit totuşi să-l finalizeze într-un timp de numai şapte ani, ceea ce reprezintă o performanţă pentru elaborarea unei asemenea lucrări enciclopedice. Criticat pe bună dreptate în cadrul Academiei Române şi nu numai, pentru faptul că dicţionarul nu corespundea cerinţelor ştiinţifice din acea perioadă, motiv pentru care apărea necesitatea urgentă de a se elabora un nou dicţionar.

Misiunea generoasă de a solicita şi susţine financiar Academia Română pentru redactarea unui nou dicţionar i-a revenit **Regelui Carol I,** care prin discursul susţinut în Academie, la 23 martie 1884, a motivat foarte convingător această necesitate:

„Având onorul de a fi membri ai acestei adunări, Regina şi Eu venim totdeauna cu bucurie în mijlocul D-voastre, spre a asculta discuţiile voastre ştiinţifice, pe care le urmărim cu un mare interes. Însă cum poate să fie altfel, când lucrările de căpetenie ale Academiei sunt istoria şi limba, temeliile existenţei noastre naţionale? Ţara datorează astăzi Academiei un şir de documente istorice, ascunse până acum şi care au fost scoase din întuneric prin ostenelile neobosite ale membrilor ei, răspândind nouă lumină asupra trecutului neamului românesc. Nu mai puţin însă trebuie să ne ocupăm şi de viitor… de limba noastră, care s-a păstrat neatinsă în câmpiile roditoare ale Dunărei, în plaiurile măreţe ale Carpaţilor, aceste ţinuturi încântătoare, descrise cu măiestrie şi într-o limbă aşa de curată de poetul nostru popular **V. Alecsandri**. Ce sarcină mai dulce poate avea Academia decât a lua sub paza sa această limbă veche, pe care poporul o înţelege şi o iubeşte?

Ce limbă are norocul de a dispune de patru cuvinte pentru o însuşire, care trebuie să fie mândria fiecărui popor, care trebuie să fie scrisă pe steagul fiecărei armate ***voinicie, vitejie, bravură, eroism***? Să ne ferim însă de o îmbelşugare de expresii moderne, care, neputând-o stăvili la timp, va înstrăina poporului limba sa.

Am fost îndemnat a rosti aceste cuvinte prin dragostea pe care o am pentru frumoasa şi bogata limbă română şi fiind încredinţat că dorinţa mea - îndrăznesc a zice şi a Academiei - nu va rămâne un „***pium desiderium***".

Supun dar la chibzuirea D-voastră, dacă nu ar fi folositor de a face un fel se „***Etymologicum magnum Romaniae"*** conţinînd toate cuvintele vechi, care altmintelea vor fi pierdute pentru generaţiunile viitoare: ***Verba volant, scripta manent***.

Spre a sprijini această întreprindere, pentru care patru, cinci, şase ani vor fi trebuincioşi, pun în fiecare an modesta sumă de şase mii lei la dispoziţia Academiei.

B. P. Hasdeu în anul 1884

Într-adevăr, lucrarea aceasta este foarte întinsă, poate că nemărginită; să ne amintim însă de cuvântul lui Horaţiu: ***Est modus in rebus, sunt certi denique fines*** şi sunt convins că opera Academiei, care îşi va ridica sie-şi un monument nepieritor, va fi încoronată de o izbândă fericită" [2].

Este interesant să facem o comparaţie a cuvântării Regelui Carol I, cu textul semnalat în prefaţa *Dicţionarului Laurian- Massim*, la o diferenţă de numai opt ani, pentru a constata câtă dreptate avea Regele Carol I, când solicita de urgenţă elaborarea unui nou dicţionar.

Ca răspuns la acest îndemn, ***Academia Română*** a încredinţat redactarea acestui dicţionar, celui mai renumit savant lingvist pe care îl avea România în acea perioadă, **B. P. Hasdeu.**

Cu energia şi capacitatea ştiinţifică de care dispunea, Hasdeu a elaborat un plan foarte riguros şi amplu pentru strategia pe care o va urmări la redactarea acestui dicţionar, finanţat mulţi ani la rând de regele Carol I, care a şi sugerat denumirea lui.

Note:

[1] Academia Română, *Dicţionarul limbii române*, Întocmit şi publicat după îndemnul şi cu cheltuiala Maiestăţii Sale Regelui Carol I, Tomul I, Partea I, Ed. Librăriile Socec & Comp. şi C. Sfetea, Bucureşti, 1913. pag. I.

[2] *Ibidem,* pag. III.

OCOLUL PĂMÂNTULUI ÎN 80 DE SCHIȚE UMORISTICE

Leonard S. Bernstein (SUA)

Cum să faci un milion de dolari în concediu

Care-i primul lucru la care te gândeşti când pleci în concediu? Vreme caldă? Tenis? Aer curat şi mult soare? Nu, la aşa ceva nu te mai gândeşti demult. Te gândeşti la *ploaie*.

Acum prea puțină lume mai pleacă în concediu fără să spere că va ploua. Motivul e simplu: „Asigurarea în caz de ploaie". Dacă o închei şi plouă tot timpul cât eşti în concediu, compania de asigurări îți dă o grămadă de bani. Dacă însă o închei şi ai parte numai de vreme însorită şi de multă distracție, ieşi în pierdere. De asta nu-i de mirare că lumea e în căutare de locuri cât mai ploioase. Puerto Rico e în mare încurcătură iar St. Thomas e într-o situație disperată. Doar Miami Beach nu se plânge - acolo plouă tot timpul.

Situația devine din ce în ce mai complicată fiindcă iată ce oferă companiile de asigurări:

3 ZILE DE CONCEDIU DIN 4 FĂRĂ PLOAIE, ÎN CAZ CONTRAR VEȚI PRIMI PÂNĂ LA 100 DE DOLARI PE ZI.

Motiv pentru care, în clipa când nevastă-mea m-a întrebat unde aş vrea să mergem în concediu, i-am răspuns fără ezitare:

- Mobile, Alabama.

- Mobile, Alabama? Ce-ți poate oferi Mobile, Alabama?

- Nişte sandvişuri nemaipomenite.

- Hai, fără glumă, ce-i de văzut acolo?

- Exact, exact, n-aş putea să-ți spun, dar ştiu că oraşul e considerat „pata de verdeață a statului Alabama".

- Bine, bine, dar ce-i de văzut acolo?

- O statuie a lui Jefferson Davis, preşedintele sudiştilor în Războiul Civil.

- Îți râzi de mine, ce mai! Dar am să mă uit pe Net. Probabil că are cea mai frumoasă vreme din sud-estul țării.

- Eşti pe-aproape. Are cea mai urâtă vreme din sud-estul țării, dacă nu din toată țara.

- Cum aşa?

- E oraşul cu cea mai multă ploaie din țară!

- Şi ce-o să facem acolo?

- Mergem la bibliotecă.

- Iar glumeşti!

- Ba vorbesc foarte serios. N-ai auzit de „Asigurarea în caz de ploaie"?

- Ba da. Închei o asigurare şi, dacă plouă mult acolo unde te duci, primeşti o parte din bani înapoi.

- Şi nu-i bine? Dacă o poliță pe 10 zile te costă 40 de dolari şi dacă plouă în toate cele 10 zile, cât primeşti înapoi? 700 de dolari. Nu văd altceva mai bun de făcut.

- Să ştii că ai dreptate!

- Deci iau bilete pentru Mobile?

- Stai puțin! M-am întâlnit cu Olga la coafor şi mi-a zis că tocmai s-a întors de la Dallas - a avut parte de o vreme groaznică.

- Mda, nu-i rău nici acolo, dar în Mobile plouă mai mult.

- Ce-ai zice de Pădurile Ploii din Puerto Rico? Acolo ploaia nu se opreşte niciodată.

- O idee excelentă, dar prima care s-a gândit la ea a fost compania de asigurări. Pădurile Ploii sunt excluse din poliță.

- Ce-ar fi să mergem undeva la schi? Mereu plouă când mergem la schi.

- Şi concediile la schi sunt excluse.

- A naibii poliță, te asigură în caz de ploaie şi te face să mergi unde e tot timpul soare!

- Mda, nu-i deloc un târg cinstit.

- Atunci de ce-ai ales Mobile?

- Am scris Serviciului Meteorologic Central şi am primit lista cu toate oraşele mai importante şi cantitățile de precipitații care cad acolo. În Mobile plouă cel mai mult.

- Dar are şi cele mai multe zile ploioase? Poate că în Mobile toată cantitatea de apă cade într-o singură zi.

O întrebare îndreptățită, aşa că m-am uitat din nou pe listă. Într-adevăr, în Mobile plouă cel mai mult dar un sunt şi cele mai multe zile ploioase. Youngstown, Ohio, e în fruntea listei.

- Nu mai mergem la Mobile, mergem la Youngstown, Ohio.

Nevastă-mea s-a înviorat când a calculat câți bani aveam să câştigăm. Imediat am rezervat bilete pentru avionul de Youngstown. Zborul a fost lipsit de evenimente, cu excepția unei furtuni cu tunete şi fulgere care a tulburat-o mult pe nevastă-mea.

- Primi bani şi dacă plouă pe avion? a întrebat ea.

- Nu ştiu. Dar, dacă plouă pe pământ, cred că ne alegem cu ceva.

- Ce-ar fi să-l rogi pe pilot să lase avionul mai jos, ca să vedem ce şi cum?

Am sosit seara târziu şi am tras la hotel. L-am întrebat pe recepționer care e prognoza pentru a doua zi:

- Mâine plouă, a răspuns el.

- Excelent!

Îmi place mult tenisul de câmp, unde mă duc îmi iau şi racheta şi echipamentul cu mine, poate prind câteva seturi printre aversele de ploaie. A doua zi nevastă-mea m-a trezit pe la nouă.

- Hai la tenis, mi-a spus ea.

- La tenis? De ce? Nu plouă?

- Nici pomeneală. E o vreme minunată.

Am luat micul dejun, am mers la terenuri şi am aranjat un meci de dublu. Ce zi - nici un nor pe cer! Asigurarea noastră se ducea pe apa (soarele) sâmbetei!

Pe la 11:30 cerul s-a întunecat brusc şi ne-am refugiat cu toții în club.

- De data asta cred că o să plouă, am remarcat eu voios.

Ceilalți s-au uitat lung la mine. Până la urmă n-a căzut nici un strop de ploaie. Am revenit pe teren şi, de furie, am făcut trei duble greşeli la rând, am trimis o minge în piscină şi m-am luat la harță cu coechipierul care îmi reproşa că sunt cu gândul în altă parte.

Ne mai rămânea după-amiaza. Împreună cu nevastă-mea am început să mă rog să plouă, cerul însă rămânea senin şi ne distrugea concediul. Tensiunea devenea insuportabilă. Pe la trei, nevastă-mea, care stătea întinsă într-un şezlong lângă piscină, a început să strige:

- Plouă! Plouă!

Îmi venea să intru în pământ de ruşine.

- Fraero! am strigat şi eu. Te-a stropit cineva. Plouă pe dracu!

Şi a plouat pe dracu tot restul zilei.

A doua zi am luat micul dejun la 8:30 şi am făcut un tur al edificiilor culturale din Youngstown. La 9:45 am revenit la hotel şi, fiindcă eram prea deprimat ca să mai joc tenis, am propus să vedem un film vechi - *Butch Cassidy şi Sundance Kid*. Speranța s-a înfiripat din nou când am auzit cântecul „Stropi de ploaie îmi tot cad în cap". Afară însă nu se zărea nici un nor.

În ziua următoare ne-am dus să vedem filmul din nou.

Trei zile şi nici urmă de ploaie! De 15 ani plecam în concediu şi niciodată nu avusesem parte de trei zile însorite la rând.

A patra zi iar am făcut un tur de oraş. Şi aşa până ni s-a terminat sejurul. Din cele 169 de zile cu precipitații, oraşul Youngstown nu ne-a fericit cu nici una. Ne-am făcut bagajele şi am plecat acasă, fără să fi căpătat măcar un cent pe asigurarea noastră.

Aş vrea să fie, totuşi, clar că nefericita noastră experiență nu trebuie să-i descurajeze pe alți amatori de locuri ploioase. Lumea e mare. De exemplu, dacă nu vă deranjează să mergeți în insula Guam, v-aş putea spune că anul trecut acolo a plouat 255 de zile. Cine ştie ce-o mai fi prin Tibet sau prin Congo?

Important e să încercați. Găsiți un loc precum Guamul şi mergeți acolo cu toată familia, dar nu înainte de a vă asigura, fiecare, pentru suma maximă. Cel mai bine e să mergeți acolo cu toate rudele şi cunoştințele şi să stați o lună întreagă. Dacă plouă 70% din timp, sigur vă alegeți cu vreo 6 milioane de dolari. Pentru banii ăştia nu mai contează unde vă petreceți cel mai groaznic concediu din viață.

Traducere de PETRU IAMANDI

REVISTA

DIRECTOR:
SERGIU DUMITRESCU

DUNĂREA DE JOS

Tematici

Numărul 139
Anhedonia

Numărul 140
Il Grande Giuseppe -
200 de ani de la naşterea lui Verdi

Numărul 141
Park Avenue

DUNĂREA DE JOS

EDITURA CCDJ
GALAŢI
ROMANIA

EDITOR:
CONSILIUL JUDEŢULUI GALAŢI
CENTRUL CULTURAL "DUNĂREA DE JOS"

Redactor-şef: ***Florina ZAHARIA***
florina.zaharia@ccdj.ro
florinazaarina@yahoo.com

Secretar de redacţie: ***a.g.secară***
adi.secara@ccdj.ro
secaradi@yahoo.com

Rubrici:
Pr. Eugen DRĂGOI, Eugen HOLBAN, Ion HORUJENCO, Petru IAMANDI, George LATEŞ, Radu MOŢOC, Katia NANU, Mitruţ POPOIU, Adi SECARĂ, Corneliu STOICA
Culegere şi corectură:
Laura DUMITRACHE

Lucrare şi detaliu coperte:
TUDOR ŞERBAN
Foto: a.g.secară
Realizarea copertelor:
Eugen UNGUREANU

ISSN: 1583 - 0225
Adresa: Strada Domnească nr. 61, Galaţi
cod 800008; tel/fax: 0236/418400; 415590
e-mail: office@ccdj.ro www.ccdj.ro

Responsabilitatea pentru grafie, conţinutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparţine, în exclusivitate, autorilor. Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacţia revistei nu împărtăşeşte întotdeauna ideile conţinute în textele publicate. Fotografii: a.g.secară sau din arhiva Centrului sau alte surse, precizate când este cazul.

Alte detalii despre activitatea Centrului Cultural Dunărea de Jos Galaţi pot fi aflate pe pagina web a instituţiei (http://www.ccdj.ro/) ori pe adresa de facebook *Ccdj Galati*. Adresa on-line a revistei şi arhiva parţială se găsesc pe aceeaşi adresă web.

Revista *Dunărea de Jos* este membră APLER (Asociaţia Publicaţiilor Literare şi a Editurilor din România)

Festivalul Future Movie 2013 - Album foto

Foto 1: Florina Zaharia, Dan Mircea Cipariu, Ioana Crăciunescu, Sergiu Dumitrescu - organizatori sau/şi membri ai juriului; foto 2: Letiția Roşculeț, regizoarea filmului "Ceasul rău, pisica neagră"; foto 3: unul dintre laureați, Andrei Goci şi preşedintele juriului, Eusebiu Ştefănescu; foto 4: Cerasela Cilibon, regizoarea filmului "Cântec de leagăn"; foto 5: de la stânga: Eusebiu Ştefănescu, Ioana Crăciunescu, Florin Toma, prezentatorul pe scenă al evenimentului, D.M.Cipariu, Florin Toader, Titus Suciu şi S.Dumitrescu.

451 FAHRENHEIT

138 - 451 Fahrenheit
Galați, cod 800008, str. Domnească nr. 61
Tel/fax: 00-40-236-418400; 00-40-236-415590
e-mail: office@ccdj.ro - www.ccdj.ro

1583 0225